

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

۱۰. تحلیلی بر اعتبارات جبران خدمت کارکنان ورفاه اجتماعی

معاونت پژوهش‌های اقتصادی
دفتر: مطالعات اقتصاد بخش عمومی

کد موضوعی: ۲۳۰
شماره مسلسل: ۱۵۲۵۵

آذرماه ۱۳۹۵

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۳.....	چارچوب گزارش
بخش اول - نگاهی کلی به اعتبارات فصول اول (جبران خدمت کارکنان) و ششم (رفاه اجتماعی) در لایحه بودجه	
۴.....	سال ۱۳۹۶ کل کشور
۱۱.....	بخش دوم - تحلیلی بر اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای شاغلین و بازنشستگان کشوری و لشگری
۲۴.....	بخش سوم- ارزیابی احکام مربوط به حوزه نظام اداری
۲۶.....	جمع بندی
۲۸.....	راهکارهای پیشنهادی
۳۱.....	پیوست ها
۳۶.....	منابع و مآخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۱۰. تحلیلی بر اعتبارات جبران خدمت کارکنان و رفاه اجتماعی

چکیده

۱. اعتبارات هزینه‌ای (جاری) دولت در سال ۱۳۹۶ با ۱۰/۵ درصد رشد به نسبت سال ۱۳۹۵، از رقم ۲,۱۳۷ هزار میلیارد ریال به ۲,۳۶۳ هزار میلیارد ریال رسیده است. از مجموع هزینه‌های عمومی دولت ۷۱/۱۲ درصد کل آن را دو سرفصل جبران خدمت کارکنان و رفاه اجتماعی به خود اختصاص داده است که به نسبت سال ۱۳۹۵ (که ۶۹/۷ درصد را به خود تخصیص داده بود) با رشدی ۱/۴ درصدی مواجه شده است.

۲. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ به نسبت سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ شاهد افزایش سهم اعتبارات جبران خدمات کارکنان هستیم. به نحوی که علیرغم افزایش ۱۰/۵ درصدی اعتبارات هزینه‌ای (جاری)، اعتبار جبران خدمات کارکنان به میزان ۱۷ درصد رشد داشته است. این افزایش درحالی است که اعتبار فصل دوم (استفاده از کالاها و خدمات) با ۸ درصد رشد منفی و اعتبار فصل ششم (رفاه اجتماعی) تنها با ۷/۵ درصد رشد مواجه شده است. در همین حال اعتبار مربوط به حقوق و مزایای مستمر دستگاه‌های اجرایی که در جدول ۷ درج می‌گردد نیز به نسبت سال ۱۳۹۵ با ۱۷/۷ درصد رشد مواجه شده است که بخشی از این اعتبار احتمالاً ناشی از جابجایی اعتبارات دستگاه‌های اجرایی است به نحوی که اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای مستمر برخی از دستگاه‌های اجرایی که در ستون سایر درج می‌گردید به ستون حقوق و مزایای مستمر منتقل شده است و بخشی نیز ناشی از افزایش حقوق و مزایای مستمر برخی دستگاه‌های اجرایی و دانشگاه‌های علوم پزشکی است.

۳. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ اعتبار حقوق و مزایای مستمر حدود ۲۸ هزار میلیارد ریال افزایش غیرمتعارف را تجربه کرده است. بررسی اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای مستمر دستگاه‌های اجرایی نشان می‌دهد بیشترین تغییرات در دانشگاه‌های علوم پزشکی اتفاق افتاده است. در دانشگاه‌های علوم پزشکی سرجمع اعتبارات هزینه‌ای با ۳۷/۵ درصد رشد مواجه شده است که اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای مستمر با ۴۵/۶ درصد رشد و اعتبارات سایر با ۱/۵ درصد رشد منفی همراه بوده است. این درحالی است که بررسی اعتبارات ۳۶ دانشگاه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نشان می‌دهد که اعتبارات هزینه‌ای این دانشگاه ۱۳ درصد رشد را تجربه کرده است که حقوق و مزایای مستمر ۱۴ درصد رشد و سایر نیز ۱۱ درصد رشد داشته است. در همین حال بررسی اعتبارات هزینه‌ای سایر دستگاه‌های اجرایی نشان

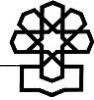
می‌دهد که بخشی از این افزایش غیرمتعارف حقوق و مزایای مستمر سال ۱۳۹۶ نیز در سایر دستگاه‌های اجرایی از جمله سازمان برنامه و بودجه، دیوان محاسبات کشور، وزارت دادگستری، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صندوق بازنشستگی کشوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان ثبت احوال و سازمان ثبت اسناد، اتفاق افتاده است. بخشی از این رشد ناشی از جابجایی اعتبارات است.

۴. بررسی اعتبارات صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح نشان می‌دهد که اعتبار صندوق بازنشستگی کشوری بابت حقوق و مستمری بازنشستگان از فصل رفاه اجتماعی با ۱۱/۱ درصد رشد مواجه شده و از ۱۹۷ هزار میلیارد ریال به حدود ۲۲۰ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است و اعتبار سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح از ۱۶۵ هزار میلیارد ریال به ۱۷۸ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است که رشدی ۷/۵ درصدی را نشان می‌دهد.

۵. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ اعتباری معادل ۱۰,۰۶۵ هزار میلیارد ریال (یعنی ۴۵/۰۶ درصد اعتبارات هزینه‌ای) صرف پرداخت هزینه‌های پرسنلی وزارتخانه‌ها، مؤسسات و سازمان‌های دولتی و نهادهای نظامی و انتظامی خواهد شد. همچنین اعتباری بالغ بر ۴۱۲ هزار میلیارد ریال (یعنی، ۱۷/۴ درصد اعتبارات هزینه‌ای) نیز صرف پرداخت حقوق بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران کشوری و لشگری و حقوق جانبازان حالت اشتغال و والدین شهدا خواهد شد. در مجموع در سال ۱۳۹۶ اعتباری معادل ۱,۴۷۷ هزار میلیارد ریال (۶۲/۵ درصد اعتبارات هزینه‌ای) صرفاً برای پرداخت حقوق و مزایای شاغلین و بازنشستگان دستگاه‌های اجرایی و والدین شهدا هزینه خواهد شد. (سهم این اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۹۵، ۶۱/۶ درصد اعتبارات هزینه‌ای بود). لذا شاهد رشد سهم اعتبار حقوق و مزایای شاغلین و بازنشستگان در اعتبارات هزینه‌ای همانند سنوات اخیر هستیم.

۶. در ماده واحده لایحه بودجه در دو مورد احکامی در حوزه امور استخدامی درج شده است. این دو حکم عبارت از بند «ج» تبصره «۱۲» موضوع مجوز استخدام ۱۲۰ پزشک به سازمان پزشکی قانونی و بند «د» تبصره «۲۱» موضوع ایجاد سامانه حقوق و مزایا می‌باشند. بررسی‌های صورت گرفته نشان می‌دهد که تصویب این احکام ضرورت ندارد.

۷. ذیل اعتبارات وزارت کشور، سازمان امور اجتماعی اضافه شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که این سازمان براساس مصوبه شماره ۷۹۱۷۶۵ مورخ ۱۳۹۵/۷/۲۶ تشکیل شده است. این درحالی است که به موجب تبصره ماده (۱۱۵) قانون مدیریت خدمات کشوری تشکیل هرگونه دستگاه اجرایی جدید نیازمند تصویب هیئت وزیران و پس از آن تصویب مجلس شورای اسلامی است.

چارچوب گزارش

این گزارش در سه بخش مستقل تهیه شده است:

در بخش اول، اعتبارات مربوط به فصول اول (جبران خدمت کارکنان) و ششم (رفاه اجتماعی) بررسی شده است.

بخش دوم، تحلیلی بر اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای شاغلین و بازنشستگان کشوری و لشگری می‌باشد.

بخش سوم، به ارزیابی احکام مربوط به حوزه نظام پرداخت می‌پردازد.

بخش اول - نگاهی کلی به اعتبارات فصول اول (جبران خدمت کارکنان) و ششم (رفاه اجتماعی) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

۱. اعتبار جبران خدمت کارکنان (فصل اول)

جدول ۱، روند اعتبار جبران خدمت کارکنان دستگاه‌های اجرایی در بودجه عمومی را طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۶ نشان می‌دهد.

جدول ۱. جبران خدمات کارکنان در بودجه عمومی دولت^۱ (میلیارد ریال)

سال	قانون بودجه	اصلاحیه یا متمم بودجه	جمع کل اعتبار سالیانه	رشد نسبت به سال قبل (درصد)
۱۳۸۴	۸۴,۷۴۶	۳۵,۸۵۱	۱۲۰,۵۹۷	-
۱۳۸۵	۱۱۶,۶۵۹	۳۳,۰۰۰	۱۴۹,۶۵۹	۲۴
۱۳۸۶	۱۳۲,۴۴۹	۳۶,۳۰۰	۱۶۸,۷۵۰	۱۲/۷
۱۳۸۷	۱۶۰,۶۷۸	۲۸,۸۶۸	۱۸۹,۵۴۶	۱۲/۳
۱۳۸۸	۲۲۷,۸۶۱	-	۲۲۷,۸۶۱	۲۰/۲
۱۳۸۹	۲۲۸,۲۸۵	اصلاحیه*	۲۴۹,۲۸۵	۹/۴
۱۳۹۰	۲۷۸,۹۵۵	-	۲۷۸,۹۵۵	۱۱/۹
۱۳۹۱	۳۱۳,۷۴۲	-	۳۱۳,۷۴۲	۱۲/۵
۱۳۹۲	۵۳۸,۰۲۲	-	۵۳۸,۰۲۲	۷۱/۵**
۱۳۹۳	۶۵۱,۵۱۸	-	۶۵۱,۵۱۸	۲۱
۱۳۹۴	۶۴۹,۵۱۱	-	۶۴۹,۵۱۱	۰/۳**
۱۳۹۵	۸۱۱,۹۹۰	-	۸۱۱,۹۹۰	۲۵
لایحه ۱۳۹۶	۹۵۰,۲۶۲	-	۹۵۰,۲۶۲	۱۷

* به موجب ماده (۵) قانون اصلاح بودجه سال ۱۳۸۹ مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۲ مجلس شورای اسلامی، اعتباری معادل ۲۱,۰۰۰ میلیارد ریال به اعتبارات هزینه‌ای اضافه شده است که بخش قابل توجهی از آن برای فصل جبران خدمات کارکنان تخصیص یافته است. لذا سرجمع این مبلغ به اعتبار فصل اول افزوده شده است.

** رشد غیرمنطقی سال ۱۳۹۲ و رشد منفی اعتبار سال ۱۳۹۴ به جهت جابجایی اعتبار مربوط به حقوق بازنشستگی افراد تحت پوشش صندوق بازنشستگی کشوری از فصل رفاه اجتماعی به فصل جبران خدمات در سال ۱۳۹۲ و بازگشت مجدد آن در سال ۱۳۹۴ است.

۱. لازم به توضیح است بخشی از اعتبارات فصول دوم (استفاده از کالاها و خدمات)، ششم (رفاه اجتماعی) و هفتم (سایر هزینه‌ها) نیز بابت پرداخت حقوق و مزایای مستمر و غیرمستمر کارکنان دستگاه‌های اجرایی و نیروهای خدماتی، شرکتی و قراردادی هزینه می‌شود. به عبارت دیگر، هزینه‌های مربوط به حقوق و مزایای کارکنان دستگاه‌های اجرایی (منظور دستگاه‌هایی است که اعتبار مربوط به حقوق و مزایای کارکنان آنان در بودجه‌های سنواری پیش‌بینی می‌شود)، صرفاً معطوف به اعتبار فصل اول (جبران خدمت کارکنان) نیست. لکن از آنجایی که مشخص نیست چه میزان از اعتبارات فصول دوم، ششم و هفتم برای جبران خدمت کارکنان هزینه می‌شود، لذا نمی‌توان در محاسبات منظور ساخت. این مورد خود نشان‌دهنده یکی از نقایص مهم بودجه سنواری است که به اصلی‌ترین سؤالات نظیر اینکه دولت سالیانه چه میزان اعتبار بابت حقوق و مزایای کارکنان تخصیص می‌دهد یا هزینه می‌کند پاسخ نمی‌دهد.

علیرغم افزایش ۱۰/۵ درصدی اعتبارات هزینه‌ای (جاری) در سال ۱۳۹۶ به نسبت سال ۱۳۹۵، اعتبار فصل جبران خدمت کارکنان در لایحه سال ۱۳۹۶ با رشدی ۱۷ درصدی به نسبت سال ۱۳۹۵ مواجه شده است. این افزایش درحالی است که اعتبار فصل دوم (استفاده از کالاها و خدمات) با ۸ درصد رشد منفی از ۳۳۲ هزار میلیارد ریال به ۳۰۷ هزار میلیارد ریال کاهش یافته و اعتبار فصل ششم (رفاه اجتماعی) تنها با ۷/۵ درصد رشد مواجه شده است. از آنجایی که همواره بخشی از اعتبارات دو سر فصل استفاده از کالاها و خدمات و رفاه اجتماعی برای هزینه‌های پرسنلی تخصیص می‌یابد لذا رشد منفی و رشد کمتر از حد متعارف این دو سرفصل نشان می‌دهد که بخشی از اعتبارات این دو سرفصل به فصل اول (جبران خدمات) منتقل شده است. سرجمع اعتبار این سه سرفصل در سال ۱۳۹۶ نیز نشان می‌دهد که به نسبت سال ۱۳۹۵ تنها ۹ درصد رشد داشته است. در همین حال اعتبار مربوط به حقوق و مزایای مستمر دستگاه‌های اجرایی که در جدول ۷ درج می‌گردد نیز به نسبت سال ۱۳۹۵ با ۱۷/۷ درصد رشد مواجه شده است یعنی از ۵۹۵ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۵ به ۷۰۰ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ افزایش یافته است.

حقوق و مزایای مستمر کارکنان دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی

همان‌گونه که گفته شد اعتبار فصل جبران خدمت کارکنان در لایحه سال ۱۳۹۶ با رشدی ۱۷ درصدی به نسبت سال ۱۳۹۵ به ۹۵۰,۲۶۲ میلیارد ریال رسیده است. ۷۳/۷ درصد این اعتبار (۷۰۰,۰۰۰ میلیارد ریال) تحت عنوان حقوق و مزایای مستمر کارکنان رسمی و پیمانی در بودجه دستگاه‌های اجرایی و حقوق و مزایای جانبازان حالت اشتغال و والدین شهدا آمده است و ۲۶/۳ درصد آن (۲۴۹ هزار میلیارد ریال) برای سایر پرداخت‌ها^۱ در نظر گرفته شده است. جدول ۲ روند افزایش یا کاهش حقوق و مزایای کارکنان دولت را طی ۱۰ سال اخیر نشان می‌دهد.

---

۱. سایر پرداخت‌ها شامل پرداخت حقوق و مزایای پرسنل نیروهای مسلح و دستگاه‌های تابعه (نیروهای نظامی و انتظامی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح)، وزارت اطلاعات، حقوق و مزایای کارکنان تابع قانون کار دستگاه‌های اجرایی و مزایای غیرمستمر کارکنان رسمی و پیمانی دستگاه‌های اجرایی (از جمله حق اضافه کار، حق تألیف، حق تحقیق، حق تدریس، فوق‌العاده خدمات برجسته، فوق‌العاده بهره‌وری و...) است.

جدول ۲. حقوق و مزایای مستمر کارکنان دولت طی سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

سال	اعتبار مصوب فصل اول (جبران خدمت کارکنان) (۱)	حقوق و مزایای مستمر (ملی و استانی) (۲)	رشد نسبت به سال قبل (درصد) (۳)	سهم (درصد) (۴)	سایر پرداخت‌ها (۵)	سهم (درصد) (۶)
۱۳۸۷	۱۶۰,۶۷۸	۸۲,۰۴۵	-	۵۱	۷۸,۶۳۳	۴۹
۱۳۸۸	۲۲۸,۰۸۲	۱۱۱,۸۷۰	۳۶/۳	۴۹	۱۱۶,۲۲۱	۵۱
۱۳۸۹	۲۲۸,۲۸۵	۱۵۲,۸۴۷	۳۶/۶	۶۷	۷۵,۴۳۸	۳۳
۱۳۹۰	۲۷۸,۹۵۵	۱۴۶,۸۴۶	-۴	۵۲/۶	۱۳۲,۱۰۹	۴۷/۴
۱۳۹۱	۳۱۳,۷۴۱	۱۸۷,۴۹۵	۲۷/۷	۵۹/۷	۱۲۶,۲۴۶	۴۰/۳
۱۳۹۲	۵۳۸,۰۲۲	*۳۹۶,۱۱۹	۱۱۱/۳	۷۳/۷	۱۴۱,۹۰۳	۲۶/۳
۱۳۹۳	۶۵۱,۵۱۸	*۴۹۱,۵۵۳	۲۴	۷۵/۴	۱۵۹,۹۶۵	۲۴/۶
۱۳۹۴	۶۴۹,۵۱۱	*۴۷۵,۴۸۸	-۳/۲	۷۳/۲	۱۷۴,۰۲۳	۲۶/۸
۱۳۹۵	۸۱۱,۹۹۰	۵۹۵,۲۱۷	۲۵/۱	۷۳/۳	۲۱۶,۸۰۱	۲۶/۷
لایحه ۱۳۹۶	۹۵۰,۲۶۲	۷۰۰,۸۶۸	۱۷/۷	۷۳/۷	۲۴۹,۹۹۱	۲۶/۳

* طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۴ شاهد جابجایی اعتبار مربوط به حقوق و مستمری بازنشستگان و مستمری‌بگیران صندوق بازنشستگی کشوری و صندوق تأمین اجتماعی نیروهای مسلح و بنیاد شهید و امور ایثارگران بین دو سرفصل جبران خدمت کارکنان و فصل رفاه اجتماعی بوده‌ایم که این افزایش و کاهش غیرمتعارف طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۴ از این بابت است.

در صورتی که رشد متعارف حقوق و مزایای مستمر را با احتساب ضریب ریالی سالیانه و حق سنوات کارکنان و ارتقای رتبه و طبقه شغلی، معادل ۱۳ درصد محاسبه کنیم، اعتبار حقوق و مزایای مستمر در حالت طبیعی بایستی به ۶۷۲,۵۹۵ میلیارد ریال افزایش می‌یافت، حال آنکه به ۷۰۰,۸۶۸ میلیارد ریال افزایش یافته است که نشان می‌دهد حدود ۲۸,۲۷۳ میلیارد ریال افزایش غیرمتعارف را تجربه کرده است.^۱

بررسی اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای مستمر دستگاه‌های اجرایی نشان می‌دهد بیشترین تغییرات در دانشگاه‌های علوم پزشکی اتفاق افتاده است. به نحوی که سرجمع اعتبارات مربوط به حقوق مزایای مستمر ۶۲ دانشگاه علوم پزشکی کشور مورد بررسی (که در پیوست ۱ گزارش آمده است) از ۷۶,۸۴۵ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۵ به ۱۱۱,۹۰۰ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ افزایش یافته است. جدول ۳ اعتبارات دانشگاه‌های علوم پزشکی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ را نشان می‌دهد.

جدول ۳. اعتبارات دانشگاه‌های علوم پزشکی طی سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ (میلیارد ریال)

سال	حقوق و مزایا مستمر (۱)	درصد رشد (۲)	سایر (۳)	درصد رشد (۴)	جمع (۵)	درصد رشد (۶)
۱۳۹۵	۷۶,۸۴۵	-	۳۵,۸۴۲	-	۱۰۷,۰۵۱	-
۱۳۹۶	۱۱۱,۹۰۰	۴۵/۶	۳۵,۳۱۸	- ۱/۵	۱۴۷,۲۱۸	۳۷/۵

مأخذ: جدول (۷) - خلاصه بودجه دستگاه‌های اصلی و زیرمجموعه در قانون بودجه ۱۳۹۵ و لایحه بودجه ۱۳۹۶.

همان‌گونه که مشاهده می‌شود سرجمع اعتبارات هزینه‌ای دانشگاه‌های علوم پزشکی با ۳۷/۵ درصد رشد و اعتبارات مربوط به حقوق و مزایا مستمر نیز با ۴۵/۶ درصد رشد مواجه شده است. در همین حال اعتبارات سایر با ۱/۵ درصد رشد منفی همراه بوده است. با احتساب افزایش سالیانه معادل ۱۳ درصد (ضریب ریالی سالیانه و حق سنوات کارکنان و ارتقای رتبه و طبقه شغلی) مشاهده می‌شود که اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای مستمر دانشگاه‌های علوم پزشکی حدود ۲۵,۰۶۵ میلیارد ریال مزاد افزایش سالیانه داشته است^۱ که حدود ۳,۶۰۰ میلیارد ریال آن ناشی از جابجایی اعتبار سایر به حقوق و مزایای مستمر است (با احتساب افزایش متعارف سالیانه اعتبارات سایر) و حدود ۲۱,۴۶۵ میلیارد ریال افزایش غیرمتعارفی است که اتفاق افتاده است که نشان می‌دهد بخش قابل توجهی از افزایش غیرمتعارف اعتبار حقوق و مزایای مستمر دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۳۹۶ در دانشگاه‌های علوم پزشکی بوده است. در صورتی که یک‌سوم این اعتبار برای حقوق و مزایای اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی تخصیص داده شود، متوسط حقوق این جامعه (حدود ۱۶,۵۰۰ نفری) در سال ۱۳۹۶ به طور متوسط معادل ۳۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال افزایش خواهد یافت. این درحالی است که کارانه پزشکان از محل درآمدهای اختصاصی بیمارستان‌ها و دانشگاه‌های علوم پزشکی پرداخت می‌گردد. در صورتی که دوسوم این اعتبار برای حقوق و مزایای کارکنان غیرپزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی تخصیص یابد، متوسط حقوق این جامعه (حدود ۴۲۰,۰۰۰ نفری با احتساب ۲۰,۰۰۰ نفر نیروهای شرکتی) در سال ۱۳۹۶ معادل ۲,۸۰۰,۰۰۰ ریال افزایش خواهد یافت. لازم به توضیح است کارکنان غیرپزشک دانشگاه‌های علوم پزشکی از کارانه طرح تحول نظام سلامت نیز برخوردار هستند.

این درحالی است که بررسی اعتبارات ۳۶ دانشگاه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (پیوست ۲) نشان می‌دهد که اعتبارات هزینه‌ای این ۳۶ دانشگاه ۱۳ درصد رشد را تجربه کرده است که حقوق و مزایای مستمر ۱۴ درصد رشد و سایر نیز ۱۱ درصد رشد داشته است. جدول ۴ سرجمع اعتبارات ۳۶ دانشگاه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ را نشان می‌دهد.

۱. $(76845 * 1/13) - 119900 = 25065$

جدول ۴. اعتبارات دانشگاه‌های وزارت علوم طی سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ (میلیارد ریال)

سال	حقوق و مزایا مستمر (۱)	درصد رشد (۲)	سایر (۳)	درصد رشد (۴)	جمع (۵)	درصد رشد (۶)
۱۳۹۵	۲۰,۸۶۰	-	۱۹,۱۰۹	-	۳۹,۹۷۰	-
۱۳۹۶	۲۳,۸۱۹	۱۴	۲۱,۱۵۵	۱۱	۴۴,۹۷۵	۱۲/۵

مأخذ: همان.

در همین حال بررسی اعتبارات هزینه‌ای سایر دستگاه‌های اجرایی نشان می‌دهد که بخشی از این افزایش غیرمتعارف حقوق و مزایای مستمر سال ۱۳۹۶ نیز در سایر دستگاه‌های اجرایی از جمله سازمان برنامه و بودجه، دیوان محاسبات کشور، وزارت دادگستری، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صندوق بازنشستگی کشوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان ثبت احوال و سازمان ثبت اسناد، اتفاق افتاده است. جدول ۵ سرجمع اعتبارات هزینه‌ای ۹ دستگاه مذکور را نشان می‌دهد.

جدول ۵. اعتبارات هزینه‌ای ۹ دستگاه اجرایی فوق طی سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ (میلیارد ریال)

سال	حقوق و مزایا مستمر (۱)	درصد رشد (۲)	سایر (۳)	درصد رشد (۴)	جمع (۵)	درصد رشد (۶)
۱۳۹۵	۴۳,۴۸۴	-	۲۳۸,۲۷۹	-	۲۸۱,۷۶۳	-
۱۳۹۶	۵۴,۰۶۴	۲۴/۳	۲۵۱,۳۳۰	۵/۴	۳۰۵,۳۹۴	۸/۴

مأخذ: همان.

همان‌گونه که مشاهده می‌شود اعتبار حقوق و مزایای مستمر ۹ دستگاه مورد بحث که اطلاعات مربوط به اعتبارات پرسنلی آنها به تفصیل در جدول ۵ آمده است، با احتساب ۱۳ درصد رشد (ضریب ریالی سالیانه و حق سنوات کارکنان و ارتقای رتبه و طبقه شغلی) معادل ۴,۹۲۷ میلیارد ریال رشد غیرمتعارف داشته است که همان‌گونه که در جدول ۶ مشاهده می‌شود بخشی از آن ناشی از جابجایی اعتبارات از سایر به حقوق و مزایای مستمر و بخشی از آن نیز ناشی از افزایش اعتبارات هزینه‌ای (شامل حقوق و مزایای مستمر و سایر) برخی دستگاه‌های اجرایی است.

جدول ۶. اعتبارات هزینه‌ای برخی از دستگاه‌های اجرایی کشور (میلیارد ریال)

نام دستگاه	حقوق و مزایا مستمر (۱۳۹۵)	حقوق و مزایا مستمر (۱۳۹۶)	درصد رشد	سایر (۱۳۹۵)	سایر (۱۳۹۶)	درصد رشد	جمع (۱۳۹۵)	جمع (۱۳۹۶)	درصد رشد
سازمان برنامه و بودجه	۴۲۳	۵۰۷	۱/۲۰	۱,۰۴۷	۱,۳۲۲	۱/۲۶	۱,۴۷۰	۱,۸۳۰	۱/۲۴
دیوان محاسبات	۱,۳۱۵	۱,۵۶۹	۱/۱۹	۵۶۳	۶۰۳	۱/۰۷	۱,۸۷۸	۲,۱۷۳	۱/۱۶
وزارت دادگستری	۱,۰۶۰	۱,۳۱۰	۱/۲۴	۱,۱۱۲	۱,۱۸۷	۱/۰۷	۲,۱۷۲	۲,۴۹۷	۱/۱۵
وزارت علوم	۱,۱۹۹	۱,۴۷۵	۱/۲۳	۶,۰۲۹	۶,۷۹۱	۱/۱۳	۷,۲۲۹	۸,۲۶۷	۱/۱۴
وزارت بهداشت	۴۹۶	۸۱۳	۱/۶۴	۵۹,۹۴۰	۵۵,۹۹۲	-۰/۷	۶۰,۴۳۶	۵۶,۸۰۶	-۰/۶
صندوق بازنشستگی کشوری	۳۲,۰۰۰	۳۹,۰۰۰	۱/۲۲	۱۶۵,۶۴۶	۱۸۰,۷۷۴	۱/۰۹	۱۹۷,۶۴۶	۲۱۹,۷۷۴	۱/۱۱
وزارت صنعت، معدن و تجارت	۳۴۸	۴۴۶	۱/۲۸	۲,۱۸۰	۲,۲۷۷	۱/۰۴	۲,۵۲۸	۲,۷۲۴	۱/۰۸
سازمان ثبت احوال	۱۸۱۰	۲,۴۶۴	۱/۳۶	۸۱۰	۱,۰۲۹	۱/۲۷	۲,۶۲۰	۳,۴۹۴	۱/۳۳
سازمان ثبت اسناد	۴,۸۳۰	۶,۴۷۷	۱/۳۴	۹۵۰	۱۳۵۰	۱/۴۲	۵,۷۸۰	۷,۸۲۷	۱/۳۵
جمع کل	۴۳,۴۸۴	۵۴,۰۶۴	۱/۲۴	۲۳۸,۲۸۰	۲۵۱,۳۳۰	۱/۰۵	۲۸۱,۷۶۳	۳۰۵,۳۹۵	۱/۰۸

اطلاعات جدول ۶ نشان می‌دهد که برخی از دستگاه‌های اجرایی با رشد قابل توجهی در اعتبارات هزینه‌ای مواجه شده‌اند که عبارتند از:

۱. سازمان برنامه و بودجه: این سازمان علی‌رغم اینکه سازمان اداری و استخدامی از آن منتزع شده است با ۲۴ درصد رشد در اعتبارات هزینه‌ای مواجه شده است. اگر اعتبارات هزینه‌ای سازمان اداری و استخدامی را در محاسبات منظور کنیم این سازمان ۵۸ درصد رشد در اعتبارات هزینه‌ای داشته است.
۲. سازمان ثبت احوال کشور: این سازمان با رشدی معادل ۳۳ درصد در اعتبارات هزینه‌ای مواجه شده است که حقوق و مزایای مستمر ۳۶ درصد و سایر ۲۷ درصد رشد داشته است.
۳. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور: این سازمان با ۳۵ درصد رشد در اعتبارات هزینه‌ای

مواجه شده است که حقوق و مزایای مستمر ۳۴ درصد و سایر ۴۲ درصد رشد داشته است. ۶ دستگاه اجرایی دیگر غالباً با جابجایی در اعتبارات حقوق و مزایای مستمر و اعتبارات سایر مواجه بوده‌اند.

در بخش اعتبارات متفرقه نیز برای برخی دستگاه‌های اجرایی اعتباراتی پیش‌بینی شده است که ماهیت حقوق و مزایا را دارد، که به شرح جدول ۷ آمده است:

جدول ۷. اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای برخی دستگاه‌های اجرایی در بخش اعتبارات متفرقه

(میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع
۵۳۰۰۰۰-۱۷	سازمان پزشکی قانونی - تجهیز مراکز پزشکی قانونی و امور تحقیقاتی و مطالعات پزشکی قانونی و انتشار مجله پزشکی (موضوع قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی و فوق‌العاده خاص کارکنان پزشکی قانونی)	۷۵۰	۱۰	۷۶۰
۵۳۰۰۰۰-۳۵	سازمان امور مالیاتی- اعتبارات موضوع درآمدهای وصولی مالیات مستقیم و کالاها و خدمات منظور در جدول شماره ۵ نسبت به مبلغ ۶۶۰ هزار میلیارد ریال به منظور آموزش و ارتقای دانش تخصصی، رفع کمبود تجهیزات، ساختمان و تأسیسات مورد نیاز، پرداخت پاداش به کارکنان و اجرای طرح جامع مالیاتی و مالیات بر ارزش افزوده در حدود مازاد وصولی در مقاطع سه‌ماهه	۹,۰۰۰	۹,۰۰۰	۱۸,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰-۷۰	سازمان برنامه و بودجه کشور - به منظور آموزش، پژوهش، تعمیق دانش تخصصی، تقویت و ارتقای فرهنگی، کارآمدی، پاداش مستقیم و غیرمستقیم، نقدی و غیرنقدی به کارکنان با رعایت قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی مستثنا هستند.	۶۵	۰	۶۵
۵۳۰۰۰۰-۱۴۸	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران - <u>جبران خدمات کارکنان</u> ، هزینه‌های نگهداشت عملیاتی، خرید تجهیزات تخصصی، نصب دوربین، احداثات و به‌کارگیری فناوری‌های نوین	۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰
۵۵۰۰۰۰-۱۲۰	تطبیق حقوق بازنشستگان لشگری و کشوری با شاغلین	۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰

۲. اعتبار رفاه اجتماعی (فصل ششم)

اعتبار فصل رفاه اجتماعی در لایحه سال ۱۳۹۶ مبلغ ۷۳۰,۸۶۸ میلیارد ریال تعیین شده است که نسبت به سال ۱۳۹۵ با رشدی ۷/۵ درصدی مواجه شده است. سهم بودجه صندوق بازنشستگی کشوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ از کل بودجه فصل رفاه و تأمین اجتماعی حدود ۲۴/۷ درصد و همین سهم در مورد سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح حدود ۲۴/۳ درصد بوده است. در مجموع سهم اعتبار دو صندوق مورد بحث از بودجه فصل رفاه و تأمین اجتماعی حدود ۴۹ درصد بوده است.

بررسی اعتبارات صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح نشان می‌دهد که اعتبار صندوق بازنشستگی کشوری بابت حقوق و مستمری بازنشستگان از فصل رفاه اجتماعی با ۱۱/۱ درصد رشد مواجه شده و از ۱۹۷,۶۴۶ میلیارد ریال به ۲۱۹,۷۷۴ میلیارد ریال افزایش یافته است و اعتبار سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح از ۱۶۵,۵۳۰ میلیارد ریال به ۱۷۸,۰۰۰ میلیارد ریال افزایش یافته است که رشدی ۷/۵ درصدی را نشان می‌دهد. در همین حال همان‌گونه که در جدول ۶ مشاهده می‌شود مبلغ ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال نیز برای تطبیق حقوق بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران کشوری و لشگری در اعتبارات متفرقه پیش‌بینی شده است.

بخش دوم - تحلیلی بر اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای شاغلین و بازنشستگان کشوری و لشگری

۱. تحلیلی بر اعتبارات مربوط به هزینه‌های پرسنلی^۱ وزارتخانه‌ها و مؤسسات و سازمان‌های

دولتی و نهادهای نظامی و انتظامی

پیش از ورود به بخش تحلیل اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای شاغلین وزارتخانه‌ها و مؤسسات و سازمان‌های دولتی، مروری بر قانون مدیریت خدمات کشوری به عنوان قانون مادر در حوزه نظام پرداخت در کشور و آسیب‌های مربوط به حقوق و مزایای بخش عمومی کشور خواهیم داشت.

قانون مدیریت خدمات کشوری در تاریخ ۱۳۸۶/۷/۱۸ به تأیید شورای نگهبان رسید. اهمیت این قانون به کلیدی بودن نقش بوروکراسی و نظام اداری در توسعه کشور مربوط می‌شود که از یک طرف مجری نظام اداری و ابزار اجرای برنامه‌های توسعه کشور است و از طرف دیگر خود موجد و مولد برنامه‌های توسعه است. به عبارت دیگر با ظرفیت‌های موجود فرهنگی، نیروی انسانی، ساختاری و تکنولوژیک موجود در نظام اداری است که زمینه مناسب برای اجرای راهبردهای تدوین شده در سطح کلان یک کشور فراهم می‌گردد و نیز با توجه به ویژگی‌های این ظرفیت اداری نگرش و توان خاصی برای

۱. منظور از هزینه‌های پرسنلی در این گزارش حقوق و مزایای مستمر و غیرمستمر پرداختی و هزینه‌های مربوط به بیمه و درمان بازنشستگی، ایاب و ذهاب و تغذیه و... شاغلین وزارتخانه‌ها و مؤسسات و سازمان‌های دولتی و نهادهای نظامی و انتظامی است.

تدوین برنامه‌های توسعه‌ای به وجود می‌آید و موجب می‌شود تا ایده‌های پیشرفت در بستر توانمندی‌های موجود در این حوزه به وجود آمده، شکل یافته و به بلوغ برسد.

درواقع ویژگی‌های نظام اداری در هر نظامی گویای نگرش آن نظام به چگونگی کارگردانی و مدیریت کشور است و نقش نظام اداری در ساختارهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و تأثیر آن در تحقق اهداف نظام‌های کلان جامعه به اندازه‌ای تعیین کننده است که بدون نوسازی و متکامل کردن آن تحقق چشم‌انداز بلندمدت کشور ممکن نخواهد بود.

از این رو قانون مدیریت خدمات کشوری که بعد از ۴۰ سال حاکمیت قانون استخدام کشوری، برنامه‌های تحول در بوروکراسی کشور را هدف قرار داده است، جامع‌ترین برنامه و جدی‌ترین سند و منشوری است که بعد از انقلاب اسلامی، هدایت راهبردی تحول در نظام اداری کشور را برعهده گرفته است. متأسفانه این قانون علیرغم اینکه قرار بود تمام دستگاه‌های اجرایی دارای قوانین و مقررات مختلف را تحت پوشش قرار دهد، پس از گذشت نزدیک به ۹ سال و درحالی که هنوز دوره آزمایشی خود را سپری می‌کند، عملاً و به موجب رفتارهای دولت و دستگاه‌های اجرایی و در اجرای قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و تصویب‌نامه‌های هیئت دولت به قانونی ناکارآمد و فاقد جامعیت به خصوص در فصل دهم (حقوق و مزایا) تبدیل گردیده است.

بررسی قوانین نشان می‌دهد که تاکنون دستگاه‌های اجرایی زیر از شمول این قانون خارج شده‌اند و این روند کماکان ادامه دارد (جدول ۸):

- مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، وزارت اطلاعات، دیوان محاسبات، شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس خبرگان رهبری و نهادهای نظامی و انتظامی (براساس ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری).

- سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، شرکت شهرک‌های کشاورزی و سازمان توسعه‌ای ذیربط پتروشیمی در وزارت نفت (براساس ماده (۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱).^۱

- دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌هایی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذیربط می‌باشند و اعضای هیئت علمی ستادی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و

۱. لازم به توضیح است بند «۴» ماده (۳۶) الحاقی به لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور که در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده و برای تأیید به شورای نگهبان ارسال شده است نیز سازمان هواپیمایی کشوری و شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران را مشمول ماده (۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای ..... مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ قرار داده که در صورت تأیید شورای نگهبان این دو شرکت نیز از شمول قوانین عمومی از جمله قانون مدیریت خدمات کشوری خارج خواهند شد.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و صندوق رفاه دانشجویان (براساس بند «ب» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجم توسعه). شایان ذکر است که این استثنا با دایره وسیع تری در مصوبه اخیرالتصویب مجلس درخصوص «لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» ذکر شده است.

- کارکنان ستادی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان انتقال خون ایران و سازمان غذا و دارو (براساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی مشمول بند «ب» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجم توسعه قرار گرفتند) و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز به موجب تصمیم رئیس‌جمهور دولت دهم مشمول بند «ب» ماده (۲۰) قرار گرفت.

- شرکت‌های تابعه وزارت نفت (براساس ماده (۱۰) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱).

- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (جزء «۱» بند «الف» ماده (۱۸) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱).

- مجلس شورای اسلامی؛

- سازمان بازنشستگی کشوری (به موجب بند «ث» ماده (۸) اساسنامه سازمان^۱ به شماره ۱۴۷۴۴۸/ت/۳۷۳۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۲) تابع مقررات خاص پرداخت قرار گرفته است.

- سازمان انرژی اتمی ایران و شرکت‌های تابعه و دستگاه‌های وابسته (ماده (۱۳۷) قانون برنامه پنجم توسعه).

---

۱. ماده (۸) - وظایف و اختیارات شورا به شرح زیر می‌باشد: بند «ث» - اتخاذ تصمیم در مورد آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و سایر آیین‌نامه‌های مورد نیاز صندوق و ارائه پیشنهاد به مراجع قانونی جهت تصویب در صورت لزوم.

جدول ۸. دستگاه‌های اجرایی که تاکنون از شمول قانون مدیریت خدمات کشوری خارج شده‌اند.

تاریخ خروج	مجوز قانونی	نام دستگاه
۱۳۸۶/۷/۱۸	ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری	مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، وزارت اطلاعات، دیوان محاسبات، شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس خبرگان رهبری و نهادهای نظامی و انتظامی
۱۳۸۷/۸/۲۲	بند «ث» ماده (۸) اساسنامه سازمان به شماره ۱۴۷۴۴۸/ت ۳۷۳۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۲	سازمان بازنشستگی کشوری
۱۳۸۹/۱۰/۱۵	ماده (۱۳۷) قانون برنامه پنجم توسعه	سازمان انرژی اتمی ایران و شرکت‌های تابعه و دستگاه‌های وابسته
۱۳۸۹/۱۰/۱۵	ماده (۸۴) قانون برنامه پنجم توسعه	صندوق توسعه ملی
۱۳۸۹/۱۰/۱۵	بند «ب» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجم توسعه	دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌هایی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذیربط می‌باشند و اعضای هیئت علمی ستادی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و صندوق رفاه دانشجویان
۱۳۸۹/۱۰/۱۵	کارکنان مذکور براساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی مشمول بند «ب» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجم توسعه قرار گرفتند و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز به‌موجب تصمیم رئیس‌جمهور دولت دهم مشمول بند «ب» ماده (۲۰) قرار گرفت	کارکنان ستادی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان انتقال خون ایران و سازمان غذا و دارو
۱۳۹۱/۲/۱۹	ماده (۱۰) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت	شرکت‌های تابعه وزارت نفت
۱۳۹۴/۲/۱	ماده (۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، شرکت شهرک‌های کشاورزی و سازمان توسعه‌ای ذیربط پتروشیمی در وزارت نفت
۱۳۵۱/۴/۱۸	جزء «۱» بند «الف» ماده (۱۸) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱.	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
		مجلس شورای اسلامی ^۱

۱. سازمان‌های تابعه مجلس شورای اسلامی شامل کتابخانه و مرکز پژوهش‌ها نیز از نظام پرداخت مجلس شورای اسلامی تبعیت می‌کنند.

- لازم به توضیح است بسیاری از دستگاه‌ها نیز علیرغم اینکه تابع مقررات و ضوابط این قانون هستند، اما به موجب مصوبات هیئت وزیران و مجلس شورای اسلامی، به نوعی از امتیازاتی بیشتر از فصل دهم (حقوق و مزایا) این قانون برخوردار شده‌اند (جدول ۹).
- بعضی شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و بیمه‌ها (به موجب بند «ح» ماده (۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه)،
  - قوه قضائیه، سازمان‌های تابعه و وزارت دادگستری به موجب تصویبنامه هیئت وزیران به شماره ۱۷۴۰/۹۰/م/۱۰۵ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۸ (دولت دهم)،
  - کارکنان برخی دستگاه‌های اجرایی تابع قانون مدیریت خدمات کشوری نظیر وزارت کشور و نهاد ریاست جمهوری (به موجب بند «الف» ماده (۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه)^۱،
  - وزارت نیرو (به موجب تصویبنامه شماره ۱۰۴۶۱۶/ت/۴۹۴۱۲ هـ مورخ ۱۳۹۲/۵/۱۰ هیئت وزیران)
  - سازمان‌های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران (براساس قانون فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان پزشکی و سازمان انتقال خون ایران، مصوب ۱۳۹۰/۳/۴)،
  - سازمان دامپزشکی و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور (براساس قانون تسری فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران به کارمندان سازمان دامپزشکی کشور و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، مصوب ۱۳۹۱/۲/۲۷).

---

۱. علیرغم بررسی‌ها و پیگیری‌های به عمل آمده، مصوبه هیئت وزیران پیرامون افزایش امتیازات حقوق کارکنان نهاد ریاست جمهوری که همانند مصوبه هیئت وزیران پیرامون افزایش امتیازات حقوق کارکنان قوه قضائیه، سازمان‌های تابعه و وزارت دادگستری ممه‌ور به مهر محرمانه است، یافت نشد.

جدول ۹. دستگاه‌هایی که از طریق مصوبات هیئت وزیران و مجلس شورای اسلامی از حقوق و مزایای بیشتری به نسبت ظرفیت‌های قانون مدیریت خدمات کشوری برخوردار شده‌اند

نام دستگاه	مجوز قانونی	تاریخ تصویب
شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و بیمه‌ها	بند «ح» ماده (۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه	۱۳۸۹/۱۰/۱۵
کارکنان برخی دستگاه‌های اجرایی تابع قانون مدیریت خدمات کشوری نظیر وزارت کشور و نهاد ریاست جمهوری	بند «الف» ماده (۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه	۱۳۸۹/۱۰/۱۵
سازمان‌های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران	قانون فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان پزشکی قانونی و سازمان انتقال خون ایران	۱۳۹۰/۳/۴
قوه قضائیه، سازمان‌های تابعه و وزارت دادگستری	بند «الف» ماده (۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه (تصویب‌نامه هیئت وزیران به شماره ۱۷۴۰/۹۰/م/ت/۱۰۵)	۱۳۹۰/۱۰/۲۸
سازمان دامپزشکی و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور	قانون تسری فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران به کارمندان سازمان دامپزشکی کشور و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور	۱۳۹۱/۲/۲۷
وزارت نیرو	تصویب‌نامه هیئت وزیران به شماره ۱۰۴۶۱۶/ت/۴۹۴۱۲هـ	۱۳۹۲/۵/۱۰
کتابخانه مجلس شورای اسلامی و مرکز پژوهش‌های مجلس	مصوب هیئت رئیسه مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۳

در کنار موارد فوق برخی مجوزهای قانونی وجود دارند که تعدادی از دستگاه‌های تابع قانون مدیریت خدمات کشوری به‌موجب این ظرفیت‌های قانونی پرداخت‌هایی خارج از قاعده را به مدیران خود پرداخت می‌کنند. اهم این قوانین عبارتند از:

- **ماده (۲۱۷) قانون مالیات‌های مستقیم:** که اجازه می‌دهد یک درصد از وجوهی که بابت مالیات و جرائم موضوع این قانون وصول می‌گردد (به‌استثنای مالیات بر درآمد شرکت‌های دولتی) در حساب مخصوص در خزانه منظور نموده و در مورد آموزش و تربیت کارمندان در امور مالیاتی و حسابرسی و تشویق کارکنان و کسانی که در امر وصول مالیات فعالیت مؤثری مبذول داشته و یا می‌دارند خرج نماید. این پرداخت از شمول مالیات معاف است.

- **تبصره «۱» ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده:** اجازه می‌دهد (۰.۳٪) سه درصد از وجوه واریزی که به حساب‌های موضوع این ماده واریز می‌گردد، برای خرید تجهیزات، آموزش و تشویق کارکنان و حسابرسی هزینه نماید. وجوه پرداختی به استناد این بند به‌عنوان پاداش وصولی از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثناست.

- **ماده (۱۶۱) قانون امور گمرکی کشور:** اجازه می‌دهد بیست درصد (۰.۲۰٪) از منابع موضوع

ماده (۱۶۰) این قانون به منظور تشویق، ترغیب، پاداش و هزینه‌های رفاهی و درمانی و کمک هزینه مسکن کارکنان گمرک و کارکنان سایر دستگاه‌های اجرایی که در مکان‌های تحت مدیریت و نظارت گمرک موضوع ماده (۱۲) این قانون خدمت ارائه می‌نمایند، متناسب با نقش آنها پرداخت نماید. پرداخت پاداش برای کارکنان مستقر در گمرک‌های مرزی زمینی و دریایی، گمرک فرودگاه‌ها و ستادهای گمرک در مراکز استان‌ها به ترتیب با ضریب ۳، ۲ و ۱/۵ است.

ماده (۱۶۲) قانون امور گمرکی کشور: اجازه می‌دهد ده درصد (۱۰٪) از منابع موضوع ماده (۱۶۰) این قانون به منظور آموزش، پژوهش و بالا بردن سطح آگاهی، مهارت و معلومات کارکنان گمرک و سایر اموری که موجب افزایش بهره‌وری کارکنان گمرک و وصول حقوق دولت می‌شود، هزینه گردد. - برخی دیگر از قوانین موضوعه که اجازه می‌دهد برخی دستگاه‌های اجرایی نظیر وزارت نفت و شرکت‌های تابعه بخشی از درآمدهای عمومی را صرف پرداخت پاداش و تشویق کارکنان خود کنند. بررسی‌ها نشان می‌دهد یکی از عوامل اصلی تمایل خروج دستگاه‌های اجرایی از شمول قانون مدیریت خدمات کشوری به خصوص آن دسته از دستگاه‌های اجرایی که از توان مالی بیشتری برخوردارند این است که تابع ضوابط و مقررات اداری و استخدامی خاص قرار گیرند و با اتکا به منابع مالی در اختیار، درآمدهای اختصاصی و توان جذب اعتبارات عمومی، با استفاده از سازوکارهای قانونی و حتی شبه‌قانونی به کارمندان خود حقوق و مزایا پرداخت کنند. این موضوع سبب شده است مدیران و کارکنان برخی دستگاه‌ها از دریافت‌های قابل توجهی برخوردار باشند و مدیران و کارکنان برخی دستگاه‌های اجرایی از حداقل‌های قانونی نیز بی‌بهره بمانند. امری که در مغایرت آشکار با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است، چراکه موجب بروز تبعیضات ناروا و برقراری امتیازات غیرعادلانه در بین جامعه مدیران و کارکنان دولت شده است. یکی از عوارض این مسئله، فیش‌های نجومی بود که در سال جاری مطرح گردید و هزینه‌های قابل توجهی را نیز متوجه کشور کرد.

کم‌توجهی و فقدان نظارت قوه مجریه در هشت سال گذشته در قبال بروز این مشکل به خصوص در رابطه با شرکت‌های دولتی و سازمان‌های دولتی تابع قوانین و مقررات خاص نیز کاملاً مشهود است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که مشکلات این حوزه صرفاً به نظامات پرداخت و کیفیت آن مربوط نمی‌شود و قانونگذاری در این حوزه به تنهایی برای حل این معضل کفایت نمی‌کند و لازم است سایر عوامل مؤثر بر این حوزه نیز از کارآمدی لازم برخوردار باشند تا بتوان عدالت در پرداخت را در کشور حاکم ساخت. بر همین اساس برای حل مشکلات مربوط به نظام پرداخت، باید از یک سو مسائل خاص مرتبط با آن مورد توجه قرار گیرد و از سوی دیگر سایر نظامات مرتبط (از جمله بودجه‌ریزی، مالیات‌ستانی، شفافیت و پاسخگویی و ...) نیز از کارآمدی لازم برخوردار باشد. در همین حال تقویت سازوکارهای ارزیابی و نظارت، شایسته‌گزینی، مقابله با فساد، حاکمیت قانون و جلوگیری از تعدد مراجع تصمیم‌گیری در این رابطه دارای نقش مهمی هستند.

ایجاد شفافیت در عملکرد مالی، یکی از مهمترین عوامل مؤثر برای مدیریت بهینه بخش عمومی به‌شمار می‌رود. بدون اعمال موازین شفافیت در مناسبات مالی بخش عمومی، معمولاً تمامی راهکارهای متعارف تقنینی معطوف به افزایش بهره‌وری و کاهش فساد، عقیم می‌ماند، چرا که در فضای غیرشفاف، ساختار اداری مستعد فساد از میان انبوه قوانین و قواعد دست به‌گزینش زده و راهکار مناسب قانونی عملکرد غیربهره‌ور و یا غیرمرتبط با اهداف مقرراتگذار بخش عمومی را پی می‌گیرد. به‌دلیل اهمیت این موضوع است که در روندهای اخیر مدیریت مالی بخش عمومی، معمولاً شفافیت به عنوان فصلی مستقل مورد توجه قرار می‌گیرد.

به‌منظور نیل به شفافیت مالی، استانداردها یا رویه‌های متعددی در حوزه‌های مختلف معطوف به شفافیت شامل شیوه حسابداری، شیوه نظارت، شیوه افشا و شیوه سنجش تدوین شده یا اعمال می‌شود. این استانداردها یا رویه‌ها تلاش می‌کنند ضمن یکدست و سیستمی کردن شفافیت در مدیریت بخش عمومی، از بروز موارد فسادزا نیز پیشگیری کنند. از همین رو تلاش می‌شود فرآیندهایی مانند «جریان دریافتی‌ها اعم از حقوق و دستمزد و غیره»، «اموال و دارایی متصدیان»، «شیوه جابجایی افراد از بیرون بخش عمومی به داخل آن و بالعکس»، «نحوه توزیع اطلاعات منفعت‌رسان»، «نحوه تصمیم‌سازی افراد ذینفع»، «نحوه لابی‌گری برای تصویب قوانین» و ... در بخش عمومی نظام‌مند شده و شفاف شود. ایجاد شفافیت در یک بخش، مثلاً دریافتی‌ها و مسکوت ماندن در سایر حوزه‌ها، مثلاً دارایی‌ها، ممکن است به انتقال زمینه‌های فساد منجر شود. کشورها بسته به میزان توسعه‌یافتگی ساختار بخش عمومی و قوانین و مقررات مربوطه و فرآیندهای مالی و مالیات‌ستانی مربوطه، اقدام به شفاف‌سازی دریافتی‌ها در بخش عمومی می‌کنند.

شواهد زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد مشکلات و مسائل نظام اداری در ایران موجب شده است که هزینه‌های عمومی در کشور به‌طور فزاینده‌ای افزایش، کیفیت کالاها و خدمات عمومی کاهش و در عین حال با هزینه بالا به مردم عرضه شوند و با سرعت‌گندی به دست مردم برسند. هزینه‌های پرسنلی بخش قابل توجهی از هزینه‌های عمومی را به خود تخصیص می‌دهد. جدول ۱۰ روند و سهم اعتبارات مربوط به هزینه‌های پرسنلی را طی سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۹۶ در سرجمع هزینه‌های عمومی کشور به تصویر کشیده است.

جدول ۱۰. سهم اعتبار هزینه‌های پرسنلی در هزینه‌های عمومی دولت طی سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۹۶

(میلیارد ریال)

سال	هزینه‌های عمومی دولت (۱)	درصد رشد (۲)	اعتبار فصل اول (جبران خدمت کارکنان) (۳)	افزایش می‌شود: از محل سایر فصول (۴)	کسر می‌شود: اعتبار حقوق و مزایای مستمر صندوق بازنشستگی کشوری و بنیاد شهید و امور ایثارگران (۵)	جمع کل (۶)	درصد افزایش به نسبت سال قبل (۷)	سهم نسبت به سرجمع هزینه‌های عمومی دولت (۸)
۱۳۸۶	۳۸۸,۰۰۷	-	۱۳۶,۶۵۰	۳۴,۹۰۲	-	۱۷۱,۵۵۲	-	۴۴/۲
۱۳۸۷	۴۳۱,۱۲۶	۱۱/۱	۱۶۰,۶۷۸	۳۶,۷۰۲	-	۱۹۷,۳۸۰	۱۵	۴۵/۷
۱۳۸۸	۵۷۱,۰۶۵	۳۲/۴	۲۲۸,۰۸۲	۴۹,۹۷۷	-	۲۷۸,۰۵۹	۴۰	۴۸/۷
۱۳۸۹	۷۳۲,۹۰۹	۲۸/۳	۲۲۸,۲۸۵	۶۵,۹۷۷	-	۲۹۴,۲۶۲	۵/۸	۴۰/۱
۱۳۹۰	۸۹۷,۹۲۱	۲۲/۵	۲۷۸,۹۵۵	۸۱,۷۰۷	-	۳۶۰,۶۶۲	۲۲/۵	۴۰/۱
۱۳۹۱	۱,۰۱۰,۷۱۳	۱۲/۵	۳۱۷,۵۷۵	۹۸,۳۹۳	-	۴۱۵,۹۶۸	۱۵/۳	۴۱/۱
۱۳۹۲	۱,۲۸۱,۳۱۸	۲۶/۷	۵۳۸,۰۲۲	۹۲,۴۲۵	۱۵۶,۸۷۱	۴۷۳,۵۷۶	۱۳/۸	۳۶/۹
۱۳۹۳	۱,۴۹۳,۳۲۵	۱۶/۵	۶۵۱,۵۱۸	۱۱۰,۱۶۹	۱۸۲,۶۸۴	۵۷۹,۰۰۳	۲۲/۲	۳۸/۷
۱۳۹۴	۱,۷۴۷,۲۲۸	۱۷	۶۴۹,۵۱۱	۱۶۵,۵۴۰	۸۳,۸۰۹	۷۲۷,۲۱۹	۲۵/۵	۴۳/۸
۱۳۹۵	۲,۱۳۷,۶۲۸	۲۲/۳	۸۱۱,۹۹۰	۲۱۸,۱۲۵	۹۷,۹۴۹	۹۳۲,۱۶۶	۲۸/۲	۴۳/۶
لایحه ۱۳۹۶	۲,۳۶۳,۷۴۰	۱۰/۵	۹۵۰,۲۶۲	۲۲۷,۳۶۶	۱۱۲,۵۴۰	۱,۰۶۵,۰۸۸	۱۴/۲	۴۵/۰۶
متوسط رشد		۱۹/۹۸					۲۰/۲۵	۴۲/۵۸

توضیح: با فرض اینکه حدود بیست درصد از سرجمع اعتبارات مربوط به فصول دوم، ششم و هفتم نیز برای هزینه‌های پرسنلی تخصیص داده شود.

محاسبات انجام شده براساس برخی مفروضات^۱ مطابق با اطلاعات ستون هشت نشان می‌دهد که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ اعتباری معادل ۱,۰۶۵ هزار میلیارد ریال (یعنی ۴۵/۰۶ درصد اعتبارات هزینه‌ای) صرف پرداخت هزینه‌های پرسنلی وزارتخانه‌ها، مؤسسات و سازمان‌های دولتی و نهادهای نظامی و انتظامی خواهد شد. همچنین اعتباری بالغ بر ۴۱۲ هزار میلیارد ریال (یعنی، ۱۷/۴ درصد اعتبارات هزینه‌ای) نیز صرف پرداخت حقوق بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران کشوری و لشگری و حقوق جانبازان حالت اشتغال و والدین شهدا خواهد شد. در مجموع در سال ۱۳۹۶ اعتباری معادل ۱,۴۷۷ هزار میلیارد ریال (۶۲/۵ درصد اعتبارات هزینه‌ای) صرفاً برای پرداخت حقوق و مزایای

۱. لازم به توضیح است بخشی از اعتبارات فصول دوم (استفاده از کالاها و خدمات)، ششم (رفاه اجتماعی) و هفتم (سایر هزینه‌ها) نیز بابت پرداخت حقوق و مزایای مستمر و غیرمستمر کارکنان دستگاه‌های اجرایی و نیروهای خدماتی، شرکتی و قراردادی هزینه می‌شود. به عبارت دیگر، هزینه‌های مربوط به حقوق و مزایای کارکنان دستگاه‌های اجرایی (منظور دستگاه‌هایی است که اعتبار مربوط به حقوق و مزایای کارکنان آنان در بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی می‌شود)، صرفاً معطوف به اعتبار فصل اول (جبران خدمت کارکنان) نیست. لکن از آنجایی که مشخص نیست چه میزان از اعتبارات فصول دوم، ششم و هفتم برای جبران خدمت کارکنان هزینه می‌شود، لذا فرض بر این است که حدود بیست درصد از سرجمع اعتبارات سه سرفصل مذکور نیز برای هزینه‌های پرسنلی تخصیص داده می‌شود.

شاغلین و بازنشستگان دستگاه‌های اجرایی و والدین شهدا هزینه خواهد شد. این در حالی است که در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ سهم این اعتبار ۱,۳۱۷ هزار میلیارد ریال (۶۱/۶ درصد اعتبارات هزینه‌ای) بود و لذا شاهد رشد سهم اعتبار حقوق و مزایای شاغلین و بازنشستگان در اعتبارات هزینه‌ای هستیم. این روند رشد سهم حقوق شاغلین و بازنشستگان از اعتبارات هزینه‌ای طی سال‌های اخیر نشان از آن دارد که دولت در برنامه‌های مربوط اصلاحات اداری و متناسب‌سازی اندازه دستگاه‌های اجرایی و ازسوی دیگر اصلاح مدیریت مالی صندوق‌های بازنشستگی و کاهش وابستگی آنان به منابع مالی عمومی توفیقی نداشته است.

۲. تحلیلی بر اعتبارات مربوط به هزینه‌های مربوط به حقوق شاغلین، بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران کشوری و لشگری

جداول ۱۱ و ۱۲، سهم اعتبارات مربوط به حقوق و مزایای شاغلین، بازنشستگان کشوری و لشگری و حقوق جانبازان حالت اشتغال و والدین شهدا را طی سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۹۶ در سرجمع هزینه‌های عمومی دولت نشان می‌دهد.

جدول ۱۱. سهم اعتبار حقوق بازنشستگان کشوری و لشگری و جانبازان حالت اشتغال

و والدین شهدا در اعتبارات هزینه‌ای طی سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۹۶ (میلیارد ریال)

سال	هزینه‌های عمومی دولت (۱)	اعتبار بنیاد شهید و امور ایثارگران (۲)	بازنشستگی کشوری (۳)	سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح (۴)	جمع کل (۵)	درصد افزایش به نسبت سال قبل (۶)	نسبت به سرجمع هزینه‌های عمومی دولت (۷)
۱۳۹۲	۱,۲۸۱,۳۱۸	۴۶,۰۳۶	۸۳,۳۰۳	۶۴,۹۴۴	۱۹۴,۲۸۳	-	۱۵/۱
۱۳۹۳	۱,۴۹۳,۳۲۵	۵۱,۹۴۸	۹۲,۴۶۵	۷۴,۵۳۱	۲۱۸,۹۴۴	۱۲/۶	۱۴/۶
۱۳۹۴	۱,۷۴۷,۲۲۸	۶۷,۵۶۸	۱۰۹,۱۷۰	۱۰۵,۲۱۳	۲۷۹,۷۸۰	۲۷/۷	۱۶
۱۳۹۵	۲,۱۳۷,۶۲۸	۷۲,۱۱۸	۱۶۵,۶۴۶	۱۴۷,۹۳۰	۳۸۵,۶۹۴	۲۴/۱	۱۸
لایحه ۱۳۹۶	۲,۳۶۳,۷۴۰	۷۸,۸۸۷	۱۸۰,۷۷۴	۱۵۲,۵۸۳	۴۱۲,۲۴۴	۶/۸	۱۷/۴

جدول ۱۲. سهم اعتبار حقوق شاغلین، بازنشستگان کشوری و لشگری و جانبازان
حالت اشتغال و والدین شهدا در اعتبارات هزینه‌ای طی سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۹۶

(میلیارد ریال)

سال	اعتبار شاغلین دستگاه‌های اجرایی	اعتبار بنیاد شهید و امور ایثارگران (۲)	سازمان بازنشستگی کشوری (۳)	سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح (۴)	جمع حقوق و مزایای شاغلین و بازنشستگان دستگاه‌های اجرایی و والدین شهدا (۵)	درصد افزایش به نسبت سال قبل (۶)
۱۳۹۳	۵۷۹,۰۰۳	۵۱,۹۴۸	۱۰۹,۶۶۵	۹۷,۳۴۰	۸۳۷,۹۵۶	-
۱۳۹۴	۷۲۷,۲۱۹	۶۵,۳۹۸	۱۳۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۱,۰۴۲,۶۱۷	۲۴/۴
۱۳۹۵	۹۳۲,۱۶۶	۷۲,۱۱۸	۱۶۵,۶۴۶	۱۴۷,۹۳۰	۱,۳۱۷,۸۶۰	۲۶/۴
لایحه ۱۳۹۶	۱,۰۶۵,۰۸۸	۷۸,۸۸۷	۱۸۰,۷۷۴	۱۵۲,۵۸۳	۱,۴۷۷,۳۳۲	۱۲/۱

در مجموع در سال ۱۳۹۶ اعتباری معادل ۱,۴۷۷ هزار میلیارد ریال (۶۲/۴ درصد اعتبارات هزینه‌ای) صرفاً برای پرداخت حقوق و مزایای شاغلین و بازنشستگان دستگاه‌های اجرایی و والدین شهدا هزینه خواهد شد که در مقایسه با اعتبار سال ۱۳۹۵ (۱,۳۱۷ هزار میلیارد ریال) شاهد افزایشی ۱۲/۱ درصدی هستیم.

جدول ۱۳، وضعیت سه صندوق اصلی بازنشستگی را به تصویر کشیده است. لازم به توضیح است سایر صندوق‌های بازنشستگی همچون صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر و صندوق بازنشستگی شرکت فولاد نیز با مشکلات متعددی مواجه‌اند که این گزارش به مسائل آنها ورود پیدا نکرده است.

جدول ۱۳. تصویری از وضعیت صندوق‌های بازنشستگی اصلی در سال ۱۳۹۵-۱۳۹۶

صندوق	تعداد بیمه‌شدگان (۱)	تعداد بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران (۲)	نسبت بیمه‌شدگان به بازنشستگان... (۳)	وابستگی به اعتبارات دولتی بابت حقوق بازنشستگان (به میلیارد ریال) (۴)			سرانه دریافتی ماهیانه از دولت (به ریال) (۱۳۹۵)* (۵)	سرانه دریافتی ماهیانه از دولت (به ریال) (۱۳۹۶)** (۶)
				سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	درصد رشد		
صندوق بازنشستگی کشوری	۱,۳۰۰,۰۰۰	۱,۲۴۷,۰۰۰	۱/۰۴	۱۶۵,۶۴۶	۱۸۰,۷۷۴	۹/۱	۱۱,۰۶۹,۶۳۳	۱۲,۰۸۰,۵۹۳
سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح	۶۰۰,۰۰۰	۶۵۸,۰۰۰	۰/۹۱	۱۴۷,۹۳۰	۱۵۲,۵۸۳	۳/۱	۱۸,۷۳۴,۸۰۲	۱۹,۳۲۴,۰۸۸
سازمان تأمین اجتماعی	۱۲,۷۰۰,۰۰۰	۲,۳۸۶,۰۰۰	۵/۳۲	-	-	-	-	-

* سرانه دریافتی در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ براساس تعداد بازنشستگان و مستمری‌بگیران سال ۱۳۹۳ محاسبه شده است.

** در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ حق عائله‌مندی و اولاد نیز به سرانه پرداخت افزوده می‌شود.

اطلاعات مندرج در ستون پنجم جدول ۱۳ نشان می‌دهد که دولت برای هر فرد بازنشسته تحت پوشش صندوق بازنشستگی کشوری در سال ۱۳۹۶ به‌طور متوسط ۱۲,۰۸۰,۵۹۳ ریال به صندوق مربوطه پرداخت خواهد کرد. براساس گزارش معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور، وابستگی این صندوق به منابع عمومی دولت، برای پرداخت حقوق بازنشستگان در حال حاضر معادل ۸۰ درصد می‌باشد. این رقم برای هر فرد بازنشسته تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح در سال ۱۳۹۶ معادل ۱۹,۳۲۴,۰۸۸ ریال می‌باشد و وابستگی این صندوق به منابع عمومی دولت برای پرداخت حقوق بازنشستگان در حال حاضر ۹۸ درصد می‌باشد. اگرچه توان مالی صندوق‌ها در پرداخت حقوق بازنشستگان، موظفین و مستمری‌بگیران بستگی به مدیریت صندوق‌ها و توان خلق ارزش برای دارایی‌های آنان دارد، ولی آمار و اطلاعات و وضعیت صندوق‌های بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح نشان می‌دهد در شرایط فعلی اقتصاد کشور، نسبت ۰/۹ بیمه‌شدگان به بازنشستگان، یعنی رسیدن به نقطه وابستگی صد درصدی به منابع عمومی دولت که این امر ضرورت اقدامات جدی برای اصلاح این وضعیت را یادآور می‌شود. این نسبت براساس آخرین اطلاعات موجود مربوط به سال ۱۳۹۳ در سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین صندوق بازنشستگی کشوری عرضه‌کننده خدمات درمانی و بازنشستگی با ۱۲,۷۰۰,۰۰۰ نفر بیمه شده و ۲,۳۸۶,۰۰۰ نفر بازنشسته و مستمری‌بگیر ۵/۳۲

می‌باشد. در صورتی که این نسبت ظرف سال‌های آینده کاهش پیدا کند (که با توجه به رشد کند جمعیت و مشکلات مربوط به بیکاری امری طبیعی است)، صندوق تأمین اجتماعی نیز همانند دو صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح، برای پرداخت حقوق مستمری بازنشستگان خود با مشکل در تأمین منابع مالی لازم مواجه خواهد شد.

براساس گزارش معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور که در تیرماه سال ۱۳۹۴ ارائه شده است، تعداد بازنشستگان؛ موظفین و مستمری‌بگیران صندوق‌های بازنشستگی به شرح جدول ۱۴ خواهد شد.

جدول ۱۴. تعداد بازنشستگان؛ موظفین و مستمری‌بگیران صندوق‌های بازنشستگی

عنوان	تعداد سال ۱۳۹۳	پیش‌بینی تعداد در ۸ سال آینده
صندوق بازنشستگی کشوری	۱,۲۴۷,۰۰۰	۲,۱۰۶,۷۸۰
سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح	۶۵۸,۰۰۰	۸۴۶,۵۷۱
سازمان تأمین اجتماعی	۲,۳۸۶,۰۰۰	۳,۸۶۳,۱۵۹
سایر صندوق‌های بازنشستگی	۲۰۰,۰۰۰	۳۱۸۷۷۰
جمع	۴,۴۹۱,۰۰۰	۷,۱۳۵,۲۸۰

مأخذ: معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور، ۱۳۹۳.

براساس این گزارش «در صورتی که طی سال‌های آتی و همانند روند گذشته (جداول ۱۱ و ۱۲)، رشد اعتبارات هزینه‌ای (جاری) کشور متناسب با نرخ رشد حقوق شاغلین و بازنشستگان و مستمری‌بگیران باشد، آنگاه با محاسبه دو مؤلفه افزایش تعداد بازنشستگان در ۶ سال آینده که از چهارونیم میلیون (۴,۵۰۰,۰۰۰) نفر به هفت میلیون و یکصدوپنجاه هزار (۷,۱۵۰,۰۰۰) نفر خواهند رسید و به تبع آن وابستگی بیشتر صندوق‌های بازنشستگی به اعتبارات دولتی و وابستگی صندوق‌هایی که در حال حاضر خودکفا بوده و در ۶ سال آینده همانند صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان بازنشستگی نیروهای مسلح وابسته به اعتبارات دولتی خواهند شد»، آنگاه طی ۶ سال آینده پرداخت حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران کلیه صندوق‌های بازنشستگی (اعم از لشگری، کشوری و تأمین اجتماعی) حداقل نیاز به تخصیص ۵۳ درصد اعتبارات هزینه‌ای (جاری) دارد. به عبارت دیگر سهم اعتبارات مربوط به حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران صندوق‌های بازنشستگی از ۱۷/۴ درصد در سال ۱۳۹۶ به ۵۳ درصد در سال ۱۴۰۲ افزایش خواهد یافت. با فرض ثابت بودن سهم مربوط به هزینه‌های پرسنلی (متوسط ۴۲/۵ درصد در ۱۱ سال اخیر) و اعتبار بنیاد شهید و امور ایثارگران بابت حقوق جانبازان حالت اشتغال و والدین شهدا (۳/۶۵ درصد) آنگاه در ۶ سال آینده باید ۹۹ درصد از اعتبارات هزینه‌ای (جاری) برای پرداخت حقوق بازنشستگان کشوری و لشگری و هزینه‌های پرسنلی

وزارتخانه‌ها و مؤسسات و سازمان‌های دولتی و حقوق جانبازان حالت اشتغال و والدین شهدا هزینه شود. اگرچه محاسبات فوق بر مبنای فروض مشخص بنا شده که ممکن است مباحثی راجع به صحت و سقم آن مطرح شود، اما به هر حال چنین وضعیتی چشم‌انداز خوبی را پیش‌روی کشور قرار نمی‌دهد. بنابراین لازم است اصلاحات اداری لازم در بخش عمومی کشور با رویکرد کاهش هزینه‌های عمومی در دستور کار قرار گیرد. برنامه‌هایی نظیر متناسب‌سازی نقش و اندازه دولت، ایجاد ظرفیت‌های اداری، تمرکززدایی از نظام اداری و مالی کشور، اصلاحات لازم در مدیریت مالی صندوق‌های بازنشستگی، اصلاحات لازم در نظام حقوق و مزایای کارکنان دولت و عوامل تأثیرگذار بر این حوزه نظیر نظام مالیات‌ستانی، نظام بودجه‌ریزی و شفافیت و پاسخگویی، توسعه دولت الکترونیک، اعمال نظارت‌های لازم بر عملکرد شهرداری‌ها به ویژه کلانشهرها به‌عنوان متولیان مدیریت شهری، تقویت بخش خصوصی و مشارکت مردم در اداره امور، اعمال اصلاحات لازم در شیوه مالیات‌ستانی از آن دسته از دستگاه‌های اجرایی که فعالیت‌های اقتصادی می‌کنند و از پرداخت مالیات معاف هستند، تولید خدمت براساس رقابت و کیفیت، ارتقای سلامت اداری و مقابله با فساد، مبارزه با هرگونه انحصار طلبی و رانت، و استقرار نظام مدیریت مبتنی بر عملکرد از مهمترین اقداماتی است که از منظر اصلاحات اداری و نقش آن در اصلاح بخش عمومی کشور بایستی انجام شود.

بخش سوم - ارزیابی احکام مربوط به حوزه نظام اداری

• **بند «ج» تبصره «۱۲»** - به سازمان پزشکی قانونی کشور اجازه داده می‌شود برای تأمین نیروی انسانی تخصصی مورد نیاز خود نسبت به جذب یکصد نفر پزشک عمومی و بیست نفر پزشک متخصص به‌صورت تعهد خدمت با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در امر آموزش و در سقف اعتبارات خود اقدام نماید.

ارزیابی حکم: اعطای مجوز استخدامی به سازمان پزشکی قانونی که در بند «ج» تبصره «۱۲» لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ آمده است، از منطوق و استدلال کافی برخوردار نیست و طی سال‌های اخیر نیز شاهد چنین حکمی در قوانین بودجه سنواتی نبوده‌ایم. اصولاً دولت براساس سیاست‌ها و برنامه‌های کلی و چارچوب‌هایی که قانونگذار که در حوزه نیروی انسانی برای او تعیین می‌کند و براساس اختیارات قانونی که در این زمینه دارد اقدام به اعطای مجوزهای استخدامی به دستگاه‌های اجرایی می‌کند. به‌عنوان مثال براساس برنامه پنجم و ششم توسعه مقرر است که دولت سالیانه ۳ درصد نیروی انسانی خود را کاهش دهد براساس این هدفگذاری ممکن است دولت در یک دستگاه اجرایی کاهش نیروی انسانی داشته باشد، ولی در یک دستگاه دیگر مجوز استخدامی اعطا کند، ولی برآیند اقدامات دولت در این زمینه ۳ درصد کاهش باشد. دولت مکلف است گزارش عملکرد سالیانه خود و عملکرد خود در قبال تکالیف برنامه را به

قوه مقننه گزارش کند.

در صورتی که دولت بنا دارد مجوزهای استخدامی به دستگاه‌های اجرایی را در قوانین بودجه سنواتی به تأیید و تصویب مجلس برساند، بایستی در قالب جدولی مجوزهای استخدامی به تمام دستگاه‌های اجرایی را درج و از قانونگذار مجوز اخذ کند نه اینکه فقط یک دستگاه خاص را مورد توجه قرار دهد، حتی اگر این دستگاه زیرمجموعه قوه قضائیه باشد.

ضمن اینکه وجود چنین احکامی اساساً با این اشکال مواجه است که در فرآیند تصویب بودجه ممکن است موارد دیگری از مجوزهای استخدامی به دستگاه‌های اجرایی دیگر اعطا شود که خلاف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و سیاست‌های کلی نظام اداری است، زیرا منجر به گسترش دولت و افزایش هزینه‌های عمومی کشور می‌گردد. **بنابراین پیشنهاد می‌شود بند «ج» تبصره «۱۲» حذف**

شود.

• **بند «د» تبصره «۲۱» - سازمان اداری و استخدامی کشور** موظف است با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان تأمین اجتماعی حداکثر ظرف یکسال نسبت به راه‌اندازی سامانه ثبت حقوق و مزایا اقدام و امکان تجمیع کلیه پرداخت‌ها به مقامات، مدیران و کارکنان دستگاه‌های موضوع این تبصره را فراهم نماید، به نحوی که ارتباط برخط سامانه مذکور با دیوان محاسبات کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار باشد. تمامی دستگاه‌های اجرایی موضوع این تبصره مکلفند اطلاعات مربوط به حقوق و مزایا و هرگونه پرداخت به کارکنان را در سامانه مذکور مطابق دستورالعملی که به پیشنهاد مشترک سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ابلاغ می‌گردد، ثبت نمایند.

ارزیابی حکم

۱. راه‌اندازی سامانه و بهره‌وری از آن یقیناً در محدوده یک سال زمان اجرای قانون بودجه امکانپذیر نیست. از طرف دیگر با توجه به اینکه در لایحه برنامه ششم توسعه که در حال حاضر در مجلس در دست بررسی است متنی در این خصوص به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است که در مقام مقایسه با این متن جامع‌تر و بهتر است. لذا بهتر است بند «د» حذف شود زیرا اساساً نیازی به درج این حکم نیست.

۲. در بند «د» تبصره «۲۱» «دستگاه‌های موضوع این تبصره» مشمول این بند معرفی شده‌اند و حال آنکه در بندهای «الف»، «ب» و «ج» تبصره «۲۱» سه دامنه شمول مختلف برای این بندها تعریف شده است. در نتیجه دامنه شمول تبصره «۲۱» و بند «د» معین نیست و هیچیک از دامنه‌های معرفی شده برای اجرای بند «د» مناسب نیست.

۳. عبارت «حقوق و مزایا» و «هرگونه پرداخت» با ابهامات و اشکالاتی روبرو است که در اجرا دستگاه‌های ذیربط را با مشکل مواجه خواهد ساخت.

۴. در خصوص مواردی نظیر وام، قرض الحسنه، تسهیلات، پاداش، هدیه و پرداختی‌هایی از قبیل آنچه به استناد ماده (۲۱۷) قانون مالیات‌های مستقیم پرداخت می‌شود حکمی در این بند مشاهده نمی‌شود.
۵. در خصوص اقدامات نظارتی و بازدارنده از تخلف حکمی پیش‌بینی نشده است.
۶. با توجه به توضیحات فوق پیشنهاد می‌شود بند «د» تبصره «۲۱» حذف شود.

• سازمان‌های جدید التاسیس

براساس بررسی‌های به عمل آمده سه سازمان جدید به جدول شماره هفت (خلاصه بودجه دستگاه‌های اجرایی) افزوده شده‌اند.

۱. سازمان امور اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور (به‌موجب مصوبه شورای عالی اداری به شماره ۷۹۲۰۵۴ مورخ ۱۳۹۵/۷/۲۷).
۲. سازمان امور اجتماعی وابسته به وزارت کشور (به‌موجب مصوبه شورای عالی اداری به شماره ۷۹۱۷۶۵ مورخ ۱۳۹۵/۷/۲۶).

براساس تبصره ماده (۱۱۵) قانون مدیریت خدمات کشوری: «ایجاد هرگونه دستگاه‌های اجرایی جدید براساس پیشنهاد دستگاه‌های ذیربط موکول به تأیید شورای عالی اداری و تصویب هیئت وزیران و با تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد بود». بررسی‌ها نشان می‌دهد که سازمان‌های مذکور صرفاً تأیید شورای عالی اداری را دارند و ایجاد آنها به تصویب هیئت وزیران و مجلس شورای اسلامی نرسیده است. بنابراین اقدام شورای عالی اداری در تأسیس (تشکیل) سازمان امور اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه و سازمان امور اجتماعی وزارت کشور یا هر سازمان جدید دیگری با توجه به حکم صریح تبصره ماده (۱۱۵) قانون مدیریت خدمات کشوری موکول به تصویب هیئت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی می‌باشد. این شورا رأساً نمی‌تواند اقدام به تأسیس سازمان کند، مستنداتی که در تأسیس سازمان‌های مذکور مورد استفاده قرار گرفته هیچ یک از قوت کافی برای این منظور برخوردار نیست، ضمن آنکه تبصره ماده (۱۱۵) به روشنی تکلیف را معین کرده است.

جمع‌بندی

اعتبارات هزینه‌ای (جاری) دولت در سال ۱۳۹۶ با ۱۰/۵ درصد رشد به نسبت سال ۱۳۹۵، از رقم ۲,۱۳۷ هزار میلیارد ریال به ۲,۳۶۳ هزار میلیارد ریال رسیده است. از مجموع هزینه‌های عمومی دولت ۷۱/۱۲ درصد کل آن را دو سرفصل جبران خدمت کارکنان و رفاه اجتماعی به‌خود اختصاص داده است که به نسبت سال ۱۳۹۵ (که ۶۹/۷ درصد را به خود تخصیص داده بود) با رشدی ۱/۴ درصدی مواجه شده است.

علیرغم افزایش ۱۰/۵ درصدی اعتبارات هزینه‌ای (جاری)، اعتبار جبران خدمات کارکنان به میزان ۱۷ درصد رشد داشته است. این افزایش در حالی است که اعتبار فصل دوم (استفاده از کالاها و خدمات) با ۸ درصد رشد منفی از ۳۳۲ هزار میلیارد ریال به ۳۰۷ هزار میلیارد ریال کاهش یافته و اعتبار فصل ششم (رفاه اجتماعی) تنها با ۷/۵ درصد رشد مواجه شده است. از آنجایی که همواره بخشی از اعتبارات دو سرفصل استفاده از کالاها و خدمات و رفاه اجتماعی برای هزینه‌های پرسنلی تخصیص می‌یابد، لذا رشد منفی و رشد کمتر از حد متعارف این دو سرفصل نشان می‌دهد که بخشی از اعتبارات این دو سرفصل به فصل اول (جبران خدمات) منتقل شده است.

در همین حال اعتبار مربوط به حقوق و مزایای مستمر دستگاه‌های اجرایی که در جدول ۷ درج می‌گردد نیز به نسبت سال ۱۳۹۵ با ۱۷/۷ درصد رشد مواجه شده است، یعنی از ۵۹۵ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۵ به ۷۰۰ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ افزایش یافته است، بخشی از این اعتبار ناشی از افزایش سالیانه، بخشی ناشی از افزایش اعتبارات حقوق و مزایای مستمر دانشگاه‌های علوم پزشکی و بخشی نیز ناشی از افزایش اعتبار برخی دستگاه‌های اجرایی است که در جدول ۵ گزارش مورد اشاره قرار گرفت.

بررسی اعتبارات صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح نشان می‌دهد که اعتبار صندوق بازنشستگی کشوری بابت حقوق و مستمری بازنشستگان از فصل رفاه اجتماعی با ۱۱/۱ درصد رشد مواجه شده و از ۱۹۷,۶۴۶ میلیارد ریال به ۲۱۹,۷۷۴ میلیارد ریال افزایش یافته است و اعتبار سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح از ۱۶۵,۵۳۰ میلیارد ریال به ۱۷۸,۰۰۰ میلیارد ریال افزایش یافته است که رشدی ۷/۵ درصدی را نشان می‌دهد.

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ اعتباری معادل ۱,۰۶۵ هزار میلیارد ریال (یعنی ۴۵/۰۶ درصد اعتبارات هزینه‌ای) صرف پرداخت هزینه‌های پرسنلی وزارتخانه‌ها، مؤسسات و سازمان‌های دولتی و نهادهای نظامی و انتظامی خواهد شد. همچنین اعتباری بالغ بر ۴۱۲ هزار میلیارد ریال (یعنی، ۱۷/۴ درصد اعتبارات هزینه‌ای) نیز صرف پرداخت حقوق بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران کشوری و لشگری و حقوق جانبازان حالت اشتغال و والدین شهدا خواهد شد. در مجموع در سال ۱۳۹۶ اعتباری معادل ۱,۴۷۷ هزار میلیارد ریال (۶۲/۵ درصد اعتبارات هزینه‌ای) صرفاً برای پرداخت حقوق و مزایای شاغلین و بازنشستگان دستگاه‌های اجرایی و والدین شهدا هزینه خواهد شد. این در حالی است که در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ سهم این اعتبار ۱,۳۱۷ هزار میلیارد ریال (۶۱/۶ درصد اعتبارات هزینه‌ای) بود و لذا شاهد رشد سهم اعتبار حقوق و مزایای شاغلین و بازنشستگان در اعتبارات هزینه‌ای همانند سال‌های گذشته هستیم.

این روند رشد سهم حقوق شاغلین و بازنشستگان از اعتبارات هزینه‌ای طی سال‌های اخیر نشان از آن دارد که دولت در برنامه‌های مربوط اصلاحات اداری و متناسب‌سازی اندازه دستگاه‌های اجرایی و

ازسوی دیگر اصلاح مدیریت مالی صندوق‌های بازنشستگی و کاهش وابستگی آنان به منابع مالی عمومی توفیقی نداشته است.

در ماده واحده لایحه بودجه در دو مورد احکامی در حوزه امور استخدامی درج شده است. این دو حکم عبارت از بند «ج» تبصره «۱۲» موضوع مجوز استخدام ۱۲۰ پزشک به سازمان پزشکی قانونی و بند «د» تبصره «۲۱» موضوع ایجاد سامانه حقوق و مزایا می‌باشند. بررسی‌های صورت گرفته نشان می‌دهد که تصویب این احکام ضرورت ندارد و بایستی حذف شود.

در همین حال ذیل اعتبارات وزارت کشور، سازمان امور اجتماعی اضافه شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که این سازمان بر اساس مصوبه شماره ۷۹۱۷۶۵ مورخ ۱۳۹۵/۷/۲۶ تشکیل شده است. این در حالی است که به موجب تبصره ماده (۱۱۵) قانون مدیریت خدمات کشوری تشکیل هرگونه دستگاه اجرایی جدید نیازمند تصویب هیئت وزیران و پس از آن تصویب مجلس شورای اسلامی است که تاکنون اقدامی در رابطه با اخذ مصوبه مجلس شورای اسلامی ازسوی دولت صورت نپذیرفته است.

پیشنهادها

با وجود سیاست‌ها، برنامه‌ها و قوانین مربوط به کوچک‌سازی، تقلیل نقش و وظایف دولت و کاهش هزینه‌های عمومی، متأسفانه شاهد رشد فزاینده اعتبارات هزینه‌ای (جاری) کشور و به خصوص اعتبارات مربوط به حقوق شاغلین و بازنشستگان طی سال‌های اخیر بوده‌ایم. با توجه به کسری شدید منابع در بودجه سال ۱۳۹۶ و ازسوی دیگر کاهش درآمدهای نفتی بدیهی است که ادامه وضع موجود چشم‌انداز خوبی را پیش‌روی کشور قرار نمی‌دهد. به‌منظور کاهش هزینه‌های کشور راهکارهای زیر پیشنهاد می‌شود:

۱. بازنگری نقش و وظایف دولت از طریق:
  - بازنگری تدریجی وظایف و مأموریت‌های هریک از دستگاه‌های اجرایی با رویکرد حذف وظایف غیرحاکمیتی از وظایف و مأموریت‌های قانونی دستگاه مربوطه براساس اولویت‌بندی بین دستگاه‌ها؛
  - تفکیک امور ملی از محلی و تمرکززدایی از نظام مالی و اداری کشور و واگذاری برخی از خدمات عمومی به مدیریت‌های محلی که در حال حاضر توسط دولت انجام می‌شود.
۲. جلوگیری از ایجاد دستگاه‌های اجرایی جدید که منجر به گسترش تشکیلات کلان دولت می‌گردد؛
۳. پیاده‌سازی نظام کنترل نتیجه و محصول از طریق تعیین قیمت تمام شده فعالیت‌ها و خدمات و محصولات واحدهای مجری از قبیل واحدهای آموزشی، پژوهشی، بهداشتی، درمانی، خدماتی، تولیدی و اداری ضمن ایجاد بسترها و ساختارهای لازم برای ایجاد و اجرای نظام بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد؛
۴. مقابله با فساد اداری به‌خصوص در آن دسته از دستگاه‌های اجرایی که متولی وصول درآمدهای عمومی دولت هستند؛

۵. شایسته‌گزینی و جانشین‌پروری در مشاغل مدیریتی و ایجاد بانک اطلاعاتی مدیران و تدوین برنامه‌هایی برای تربیت مدیران و کارشناسان؛

۶. استانداردسازی نظام پشتیبانی کارکنان دولت همچون خدمات رفاهی، تغذیه و نظافت، استانداردسازی طرح جا و مکان در منابع فیزیکی دستگاه‌ها و فروش و واگذاری ساختمان‌های اضافی، مهمانسراها و اقامتگاه‌ها و تأمین منابع مالی برای دولت.

در کنار اصلاحات ساختاری فوق برخی اقدامات عاجل نیز باید در دستور کار دولت و قوه مقننه قرار

گیرد از جمله:

۷. کنترل هزینه‌های نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی نظیر شهرداری‌ها که عهده‌دار انجام امور حاکمیتی و ارائه‌دهنده خدمات عمومی به شهروندان هستند. برای مثال همان‌گونه که شهرداری‌های شهرهای کوچک به دلیل عدم تکافوی درآمد بر هزینه از دولت کمک دریافت می‌کنند، شهرداری‌های کلان‌شهرها که از درآمدهای قابل توجهی با توجه به ظرفیت‌های موجود برخوردارند باید در شرایط فعلی اقتصاد به دولت کمک کنند. از جمله می‌توان ارائه برخی خدمات عمومی را که در حال حاضر توسط دولت انجام می‌شود به شهرداری‌ها به‌عنوان متولی مدیریت شهری واگذار کرد.

۸. تفکیک نظام پرداخت از درآمدهای اختصاصی دستگاه‌ها و جلوگیری از پرداخت‌های خارج از رویه‌های منطقی و معقول؛

۹. ایجاد شفافیت در بودجه سنواتی در زمینه میزان اعتبارات مربوط به هزینه‌های پرسنلی؛

۱۰. توقف استخدام در دستگاه‌های اجرایی و به‌تبع آن تهیه ترازنامه عرضه و تقاضای نیروی کار و ایجاد بانک اطلاعاتی منابع انسانی در کشور و تأمین نیروی انسانی از محل جابجایی بین‌دستگاهی و داخل دستگاهی؛^۱

۱۱. عدم برگزاری همایش‌ها و کنفرانس‌های غیرضرور توسط دستگاه‌های اجرایی، کاهش مسافرت‌ها و مأموریت‌های اداری غیرضرور کارکنان دستگاه‌های اجرایی که با توجه به وجود بسترهای لازم فناوری اطلاعات در سطح کشور بسیاری از آنها فاقد ضرورت و موضوعیت است، ساماندهی و هدفمندسازی آموزش‌های ضمن خدمت کارکنان دستگاه‌های اجرایی و حذف آموزش‌های غیرضرور.

۱۲. متعادل‌سازی میزان پاداش پایان خدمت کارکنان.

---

۱. شایان ذکر است اخیراً شورای عالی اداری مصوبه‌ای به شماره ۲۰۶/۱۷۲۵۵۶ در تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۶ در خصوص ساماندهی نیروی انسانی دستگاه‌های اجرایی مصوبه‌ای ارائه داده که در آن ضوابط «ساماندهی نیروی انسانی دستگاه‌های اجرایی» مطرح شده است. در این مصوبه سازمان موظف شده ضمن تطبیق برنامه دستگاه با الزامات قانونی به گونه‌ای عمل نماید که هر سال کل نیروی انسانی شاغل در بخش دولتی به نحوی تعدیل شوند که در پایان برنامه سه‌ساله، حداقل ۱۵٪ کاهش یابد. در ماده (۲) این مصوبه از دستگاه‌ها خواسته شده تا تحلیل وضعیت موجود نیروی انسانی دستگاه اجرایی، برآورد نیاز و تقاضای (کمی و کیفی) دستگاه به نیروی انسانی با رعایت راهبردهای فصل دوم قانون مدیریت، مقایسه وضعیت موجود نیروی انسانی با نیاز واقعی دستگاه اجرایی (وضع مطلوب)، تعیین تراز نیروی انسانی (تعادل، مازاد و کمبود) و تحلیل وضعیت عرضه نیروی انسانی از منابع داخلی و خارجی دستگاه اجرایی برای رفع کمبود نیروی انسانی را ارائه دهند.

۱۳. در اولویت قرار دادن طراحی و استقرار دولت الکترونیک^۱.

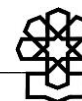
در راستای حل مشکلات مربوط به صندوق‌های بازنشستگی راهکارهای ذیل توصیه می‌شود:
 - مدیریت کارآمد و اثربخش بر فعالیتهای اقتصادی و مدیریت صحیح بر منابع مالی صندوق‌های بازنشستگی که در حال حاضر هزینه ناکارآمدی آنها برعهده دولت است،
 - تعیین سقف حقوق بازنشستگی برای بازنشستگان کشوری و لشگری همانند سازمان تأمین اجتماعی،

- پرهیز از تصویب قوانینی که منجر به تحمیل هزینه به صندوق‌های بازنشستگی و دولت می‌گردد.
 به‌منظور انجام اصلاحات عاجل احکام ذیل پیشنهاد می‌شود:

۱. افزایش میزان حقوق، افزایش یا ایجاد فوق‌العاده‌ها، مزایا و هزینه‌های قانون مدیریت خدمات کشوری مادام که این قانون دوره آزمایشی را سپری می‌کند، ممنوع است. در دستگاه‌های دولتی که تابع قوانین و مقررات استخدامی خاص هستند و نیز دستگاه‌های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است نیز مشمول این حکم می‌باشند. افزایش ضریب ریالی سالیانه، افزایش‌های ناشی از ترفیع، ارتقا، انتصاب و نظایر آن از شمول این حکم مستثناست.

۲. هرگونه استخدام و عقد قرارداد کار مشخص از محل درآمدهای اختصاصی، سایر منابع و اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی موضوع اعتبارات جزء «۳» بند «ل» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه در کلیه دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری ممنوع است.

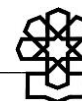
۱. مروری بر برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی در بودجه (پیوست ۴) نشان می‌دهد که اعتبارات لازم به این امر اختصاص داده شده است.

جدول ۱. اعتبارات دانشگاه‌های علوم پزشکی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

عنوان دانشگاه علوم پزشکی	حقوق و مزایا ۱۳۹۶	حقوق و مزایا ۱۳۹۵	درصد رشد	سایر ۱۳۹۶	سایر ۱۳۹۵	درصد رشد	جمع ۱۳۹۶	جمع ۱۳۹۵	درصد رشد
تهران	۵,۱۶۰,۰۰۱	۳,۶۸۲,۸۵۲	۱/۴۰	۱,۶۹۲,۷۴۴	۱,۹۵۳,۳۴۳	۰/۸۷	۶,۸۵۲,۷۴۵	۵,۶۳۶,۱۹۵	۱/۲۲
کاشان	۹۶۹,۲۴۲	۷۰۱,۴۴۸	۱/۳۸	۴۳۳,۶۷۸	۳۹۶,۸۵۸	۱/۰۹	۱,۴۰۲,۹۲۰	۱,۰۹۸,۳۰۶	۱/۲۸
قم	۱,۳۶۱,۲۱۱	۱,۰۷۸,۵۷۸	۱/۲۶	۲۴۹,۹۵۳	۲۲۰,۶۰۱	۱/۱۳	۱,۶۱۱,۱۶۴	۱,۲۹۹,۱۷۹	۱/۲۴
شهید بهشتی	۴,۵۲۷,۰۴۷	۳,۱۷۳,۱۵۷	۱/۴۳	۱,۶۹۰,۴۳۸	۱,۵۸۸,۷۲۷	۰/۹۴	۶,۰۱۷,۴۸۵	۴,۷۶۱,۸۸۴	۱/۲۶
قزوین	۱,۵۶۹,۲۷۴	۱,۰۸۱,۸۹۳	۱/۴۵	۵۴۱,۶۴۴	۵۲۲,۲۵۱	۱/۰۴	۲,۱۱۰,۹۱۸	۱,۶۰۴,۱۴۴	۱/۳۲
مرکزی	۱,۵۷۸,۶۰۵	۱,۰۸۱,۸۹۳	۱/۴۶	۸۱۲,۶۶۵	۵۲۲,۲۵۱	۱/۶۹	۲,۴۶۱,۰۷۰	۱,۶۰۴,۱۴۴	۱/۵۳
ساوه	۲۳۱,۵۳۸	۱۴۱,۳۳۳	۱/۶۴	۲۰۳,۱۵۹	۱۱۶,۹۸۴	۱/۷۴	۴۳۴,۶۹۷	۲۵۸,۳۱۷	۱/۶۸
خمین	۶۵,۵۰۳	۵۲,۴۲۲	۱/۲۵	۱۰۶,۲۷۹	۳۲,۹۹۴	۳/۲۲	۱۷۱,۷۸۲	۸۵,۴۱۶	۲/۰۱
همدان	۲,۸۹۶,۸۱۱	۲,۰۲۲,۴۵۵	۱/۴۳	۸۶۳,۳۰۰	۸۸۰,۷۱۸	۰/۹۸	۳,۷۶۰,۱۱۱	۲,۹۰۳,۱۷۳	۱/۳۰
اسدباد	۲۱۰,۷۰۰	۱۸۸,۳۶۴	۱/۱۲	۶۹,۳۰۴	۳۲,۱۸۹	۲/۱۵	۲۸۰,۰۰۴	۲۲۰,۵۵۳	۱/۲۷
فارس	۶,۲۸۱,۵۷۴	۴,۴۷۸,۷۷۸	۱/۴۰	۱,۶۵۴,۴۹۵	۱,۷۷۰,۴۸۴	۰/۹۳	۷,۹۳۶,۰۶۹	۶,۲۴۹,۲۶۲	۱/۲۷
بوشهر	۲,۱۸۵,۴۷۴	۱,۶۴۵,۵۵۶	۱/۳۳	۱۷۳,۸۲۴	۳۷۱,۲۲۵	۰/۴۷	۲,۳۵۹,۲۹۸	۲,۰۱۶,۷۸۱	۱/۱۷
کهگیلویه و بویر احمد	۱,۵۷۸,۰۱۴	۱,۱۷۳,۴۵۰	۱/۴۷	۲۳۰,۷۷۹	۳۲۱,۳۳۲	۰/۷۲	۱,۹۵۸,۷۹۳	۱,۴۹۴,۷۸۲	۱/۳۱
فسا	۳۹۵,۰۰۲	۲۸۵,۶۳۶	۱/۳۸	۲۳۴,۳۴۳	۲۱۶,۸۶۳	۱/۰۸	۶۲۹,۳۴۵	۵۰۲,۴۹۹	۱/۲۵
چهرم	۵۱۸,۷۷۲	۳۹۴,۶۱۶	۱/۳۱	۱۰۴,۱۴۶	۱۳۰,۹۹۴	۰/۸۰	۶۲۲,۹۱۸	۵۲۵,۶۱۰	۱/۱۹
خراسان	۶,۱۱۳,۱۳۷	۴,۰۸۱,۵۷۲	۱/۵۰	۱,۰۸۲,۷۲۱	۱,۴۵۴,۴۳۲	۰/۷۴	۷,۱۹۵,۸۵۸	۵,۵۳۶,۰۰۴	۱/۳۰
بیرجند	۱,۳۴۳,۱۵۶	۷۰۷,۰۳۹	۱/۹۰	۱,۱۱۹,۶۷۶	۸۶۲,۴۳۱	۱/۳۰	۲,۴۶۲,۸۳۲	۱,۵۶۹,۴۷۰	۱/۵۷
ترت حیدریه	۳۸۶,۸۸۶	۲۳۱,۲۵۴	۱/۶۷	۹۳,۲۳۴	۱۵۲,۵۵۱	۰/۶۱	۴۸۰,۱۲۰	۳۸۳,۸۰۵	۱/۲۵
گناباد	۳۶۲,۲۲۶	۲۰۰,۷۲۶	۱/۸۰	۲۹۸,۲۴۸	۲۳۸,۴۹۹	۱/۲۵	۶۶۰,۴۷۴	۴۳۹,۲۲۵	۱/۵۰

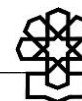
عنوان دانشگاه علوم پزشکی	حقوق و مزایا ۱۳۹۶	حقوق و مزایا ۱۳۹۵	درصد رشد	سایر ۱۳۹۶	سایر ۱۳۹۵	درصد رشد	جمع ۱۳۹۶	جمع ۱۳۹۵	درصد رشد
سبزوار	۹۶۳،۹۹۵	۵۸۹،۸۷۹	۱/۶۳	۲۱۰،۶۹۶	۲۳۱،۸۴۲	۰/۹۱	۱،۱۷۴،۶۹۱	۸۲۱،۷۲۱	۱/۴۳
خراسان شمالی	۱،۰۹۶،۹۶۸	۶۴۸،۱۹۰	۱/۶۹	۴۴۳،۷۴۶	۳۹۸،۹۶۲	۱/۱۱	۱،۵۴۰،۷۱۴	۱،۰۴۷،۱۵۲	۱/۴۷
نیشابور	۵۹۱،۸۳۵	۲۷۴،۳۴۸	۲/۱۶	۱۷۲،۳۳۵	۱۸۹،۳۱۶	۰/۹۱	۷۶۴،۱۷۰	۴۶۳،۶۶۴	۱/۶۵
اسفراین	۱۶۰،۱۸۱	۱۲۴،۲۴۱	۱/۲۹	۷۲،۳۸۹	۶۵،۹۸۸	۱/۱۰	۲۳۲،۵۷۰	۱۹۰،۲۲۹	۱/۲۲
تربت جام	۱۷۸،۳۴۷	۹۰،۲۶۷	۱/۹۸	۱۳۵،۳۵۸	۹۸،۷۶۰	۱/۳۷	۳۱۳،۷۰۵	۱۸۹،۰۲۷	۱/۶۶
آذربایجان شرقی	۵،۱۴۹،۰۲۴	۳،۴۵۵،۸۲۵	۱/۴۹	۱،۵۲۲،۸۲۲	۱،۶۸۱،۷۷۲	۰/۹۱	۶،۶۷۱،۸۴۶	۵،۱۳۷،۵۹۷	۱/۳۰
مراغه	۲۶۲،۹۹۹	۱۸۴،۰۱۲	۱/۴۳	۲۲۵،۲۷۱	۱۵۳،۰۰۰	۱/۴۷	۴۸۸،۲۷۰	۳۳۷،۰۱۲	۱/۴۵
سراب	۱۴۰،۷۵۰	۱۰۱،۵۳۸	۱/۳۹	۵۴،۴۵۰	۱۶،۴۶۲	۳/۳۱	۱۹۵،۲۰۰	۱۱۸،۰۰۰	۱/۶۵
ایران	۲،۹۱۲،۶۰۸	۲،۱۱۸،۲۰۱	۱/۳۸	۲،۰۲۷،۹۶۷	۱،۳۵۷،۵۷۸	۱/۶۸	۵،۱۹۰،۵۵۵	۳،۴۷۵،۷۷۹	۱/۴۹
شهید رجایی	۵۱۱،۱۲۰	۳۶۴،۰۳۹	۱/۴۰	۳۵،۷۲۱	۳۷،۰۲۰	۰/۹۶	۵۴۶،۸۴۱	۴۰۱،۰۵۹	۱/۳۶
کرج	۱،۴۶۵،۳۲۱	۹۲۷،۹۴۸	۱/۵۸	۵۷۶،۵۴۴	۴۹۵،۱۸۸	۱/۱۶	۲،۰۴۱،۸۶۵	۱،۴۲۳،۱۳۶	۱/۴۳
اصفهان	۶،۱۹۵،۰۶۷	۴،۴۰۵،۵۸۶	۱/۴۱	۶۲۳،۲۶۳	۱،۱۷۵،۴۲۶	۰/۵۳	۶،۸۱۸،۳۳۰	۵،۵۸۱،۰۱۲	۱/۲۲
کردستان	۲،۲۵۶،۸۷۰	۱،۳۳۱،۰۴۲	۱/۷۰	۸۴۳،۴۰۹	۱،۰۲۶،۴۳۹	۰/۸۲	۳،۱۰۰،۲۷۹	۲،۳۵۷،۴۸۱	۱/۳۲
لرستان	۲،۵۹۹،۷۳۵	۱،۶۲۷،۷۵۶	۱/۶۰	۹۷۸،۸۶۴	۱،۲۳۳،۱۸۳	۰/۷۹	۳،۵۷۸،۵۹۹	۲،۸۶۰،۹۳۹	۱/۲۵
ایلام	۱،۴۳۳،۰۲۴	۷۶۷،۱۸۲	۱/۸۷	۴۶۲،۳۱۴	۶۰۲،۹۷۸	۰/۷۷	۱،۸۹۵،۳۳۸	۱،۳۷۰،۱۶۰	۱/۳۸
جندی شاپور اهواز	۴،۰۲۲،۴۰۶	۲،۹۹۸،۷۸۹	۱/۳۴	۱،۰۲۶۶،۱۷۷	۱،۴۱۵،۱۹۱	۰/۸۹	۵،۰۲۸،۵۸۳	۴،۴۱۳،۹۸۰	۱/۲۰
دزفول	۷۱۹،۸۹۲	۵۱۹،۱۹۰	۱/۳۹	۳۲۵،۸۱۳	۲۷۳،۸۹۷	۱/۱۹	۱،۰۴۵،۷۰۵	۷۹۳،۰۸۷	۱/۳۲
آبادان	۷۵۷،۸۰۹	۶۶۹،۵۲۰	۱/۱۳	۶۳۸،۷۱۲	۳۹۵،۱۵۸	۱/۶۲	۱،۳۹۶،۵۲۱	۱،۰۶۴،۶۷۸	۱/۳۱
شوشتر	۲۱۳،۹۳۱	۱۴۶،۵۰۲	۱/۴۶	۶۱،۰۲۵	۳۷،۴۰۶	۱/۶۳	۲۷۵،۰۵۶	۱۸۳،۹۰۸	۱/۵۰
گیلان	۴،۱۰۶،۱۱۶	۲،۸۹۷،۰۱۶	۱/۴۲	۶۶،۰۴۳	۸۰،۶۰۱۰	۰/۸۲	۴،۷۶۶،۵۷۹	۳،۷۰۳،۰۲۶	۱/۲۹
کرمان	۲،۸۱۹،۷۴۴	۱،۹۶۰،۴۰۶	۱/۴۴	۱،۰۳۹،۶۰۲	۱،۰۲۴،۳۹۸	۱/۱۱	۳،۹۵۹،۳۴۶	۲،۹۸۴،۰۰۴	۱/۳۳
رفسنجان	۸۲۳،۶۴۹	۵۷۵،۹۵۳	۱/۴۳	۱۸۷،۶۰۴	۱۸۱،۷۷۲	۱/۰۳	۱،۰۱۱،۲۵۳	۷۵۷،۷۲۵	۱/۳۳

عنوان دانشگاه علوم پزشکی	حقوق و مزایا ۱۳۹۶	حقوق و مزایا ۱۳۹۵	درصد رشد	سایر ۱۳۹۶	سایر ۱۳۹۵	درصد رشد	جمع ۱۳۹۶	جمع ۱۳۹۵	درصد رشد
جیرفت	۷۱۰،۱۵۵	۳۴۰،۳۱۴	۲/۰۹	۸۰۶،۲۳۶	۴۸۸،۰۶۵	۱/۶۵	۱،۵۱۶،۳۹۱	۸۲۸،۳۷۹	۱/۸۳
بم	۴۳۵،۸۴۱	۲۷۷،۶۸۰	۱/۵۷	۱۶۸،۰۰۱	۱۷۵،۴۳۸	۰/۹۶	۶۰۳،۸۴۲	۴۵۳،۱۱۸	۱/۳۳
کرمانشاه	۳،۴۹۸،۴۱۹	۲،۴۷۸،۱۹۳	۱/۴۱	۴۳۱،۴۱۴	۷۱۲،۷۵۳	۰/۶۱	۳،۹۲۹،۸۳۳	۳،۱۹۰،۹۴۶	۱/۲۳
مازندران	۴،۸۸۱،۱۸۳	۳،۴۹۴،۶۹۳	۱/۴۰	۸۰۶،۸۸۴	۸۹۶،۶۵۹	۰/۹۰	۵،۶۸۸،۰۶۷	۴،۳۹۱،۳۵۲	۱/۳۰
بابل	۱،۳۷۱،۳۴۸	۹۵۱،۵۱۱	۱/۴۴	۲۰۴،۹۵۶	۲۹۴،۸۰۳	۰/۷۰	۱،۵۷۶،۳۰۴	۱،۲۴۶،۳۱۴	۱/۲۶
گلستان	۲،۷۲۲،۲۸۷	۱،۷۶۰،۶۹۲	۱/۵۵	۷۱۶،۳۳۵	۷۷۷،۴۰۸	۰/۹۲	۳،۴۳۸،۶۲۲	۲،۵۳۸،۱۰۰	۱/۳۵
دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی	۵۳۰،۱۳۲	۳۴۳،۵۵۷	۱/۵۴	۴۳۵،۰۴۳	۴۳۸،۹۴۲	۰/۹۹	۹۶۵،۱۷۵	۷۸۲،۴۹۹	۱/۲۳
آذربایجان غربی	۴،۰۳۳،۴۰۸	۲،۸۵۵،۵۳۹	۱/۴۱	۶۸۵،۹۱۷	۱،۰۶۹،۴۸۲	۰/۶۴	۴،۰۷۱،۳۲۵	۳،۰۲۵،۰۲۱	۱/۲۰
چهار محال و بختیاری	۱،۹۹۶،۰۳۲	۱،۴۷۸،۸۹۸	۱/۳۵	۳۳۹،۸۲۹	۳۹۹،۰۴۵	۰/۸۵	۲،۳۳۵،۸۶۱	۱،۸۷۷،۹۴۳	۱/۲۴
هرمزگان	۲،۴۸۷،۷۳۵	۱،۸۲۳،۴۶۶	۱/۳۶	۷۶۵،۵۹۴	۷۶۵،۳۴۳	۱/۰۰	۳،۲۵۳،۳۲۹	۲،۵۸۸،۸۰۹	۱/۲۶
زاهدان	۲،۲۸۷،۹۲۹	۱،۵۸۵،۵۳۰	۱/۴۴	۸۲۵،۱۶۶	۹۰۹،۳۸۶	۰/۹۱	۳،۱۱۳،۰۹۵	۲،۴۹۴،۹۱۶	۱/۲۵
زابل	۸۵۳،۸۳۹	۶۰۶،۳۵۸	۱/۴۱	۴۳۰،۴۷۱	۳۸۵،۷۹۹	۱/۱۲	۱،۰۲۸،۳۱۰	۹۹۲،۱۵۷	۱/۲۹
یزد	۲،۰۶۵،۷۳۲	۱،۱۶۰،۹۱۴	۱/۷۸	۱،۰۹۱،۲۰۳	۸۴۹،۵۴۶	۱/۲۸	۳،۱۵۶،۹۳۵	۲،۰۱۰،۴۶۰	۱/۵۷
زنجان	۱،۸۵۳،۴۵۶	۱،۳۳۷،۰۷۱	۱/۳۹	۳۶۷،۳۳۷	۴۵۸،۸۱۳	۰/۸۰	۲،۰۲۰،۷۹۳	۱،۷۹۵،۸۸۴	۱/۲۴
سمنان	۹۷۳،۲۱۴	۶۸۵،۷۵۵	۱/۴۲	۴۱۸،۳۸۴	۳۶۸،۵۵۷	۱/۱۴	۱،۰۳۹،۵۹۸	۱،۰۵۴،۳۱۲	۱/۳۲
اردبیل	۲،۰۰۷،۸۰۳	۱،۲۲۶،۸۱۸	۱/۶۴	۹۶۷،۹۱۲	۸۶۳،۴۹۸	۱/۱۲	۲،۹۷۵،۷۱۵	۲،۰۹۰،۳۱۶	۱/۴۲
شاهرود	۵۷۹،۶۴۷	۴۰۸،۵۶۰	۱/۴۲	۳۷۳،۰۷۶	۲۴۹،۶۷۵	۱/۴۹	۹۵۲،۷۲۳	۶۵۸،۲۳۵	۱/۴۵
لارستان	۲۷۵،۵۵۴	۲۰۶،۴۳۴	۱/۳۳	۲۸۳،۴۸۱	۲۶۱،۷۱۴	۱/۰۸	۵۵۹،۰۳۵	۴۶۸،۱۴۸	۱/۱۹
بهبهان	۲۹۰،۹۹۸	۱۸۷،۷۸۹	۱/۵۵	۲۰۶،۰۰۲	۱۸۱،۴۱۶	۱/۱۴	۴۹۷،۰۰۰	۳۶۹،۲۰۵	۱/۳۵
ایرانشهر	۶۹۲،۴۱۵	۳۸۸،۲۷۹	۱/۷۸	۴۳۶،۳۰۷	۵۱۷،۴۴۲	۰/۸۴	۱،۰۱۸،۷۲۲	۹۰۵،۷۲۱	۱/۲۵
گراش	۸۷،۱۴۱	۶۷،۲۷۸	۱/۳۰	۱۱۹،۹۳۶	۹۴،۹۵۷	۱/۲۶	۲۰۷،۰۷۷	۱۶۲،۲۳۵	۱/۲۸
جمع کل	۱۱۱،۸۹۹،۸۳۲	۷۶،۸۴۵،۷۸۱	۱/۴۶	۳۵،۳۱۸،۵۳۹	۳۵،۸۴۲،۲۱۴	۰/۹۹	۱۴۷،۲۱۸،۳۷۱	۱۱۲،۶۸۷،۹۹۵	۱/۳۱

جول ۲. اعتبارات برخی دانشگاه‌های منتخب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

عنوان دانشگاه	حقوق و مزایا ۱۳۹۶	حقوق و مزایا ۱۳۹۵	درصد رشد	سایر ۱۳۹۶	سایر ۱۳۹۵	درصد رشد	جمع ۱۳۹۶	جمع ۱۳۹۵	درصد رشد
تهران	۳,۰۶۴,۹۵۰	۲,۶۷۹,۵۷۷	۱/۱۴	۱,۴۱۲,۴۹۵	۱,۳۷۱,۰۴۱	۱/۰۳	۴,۴۷۷,۴۴۵	۴,۰۵۰,۶۱۸	۱/۱۱
شهید بهشتی	۹۵۴,۵۸۸	۸۳۶,۴۹۶	۱/۱۴	۷۹۷,۱۲۹	۶۶۷,۵۳۹	۱/۱۹	۱,۴۵۱,۷۱۷	۱,۵۰۴,۰۳۵	۱/۱۶
الزهرا (س)	۴۵۲,۱۹۹	۴۰۱,۱۹۹	۱/۱۳	۵۶۱,۴۶۴	۵۲۷,۱۰۹	۱/۰۷	۱,۰۱۳,۶۶۳	۹۲۸,۹۵۷	۱/۰۹
امام خمینی	۳۹۵,۰۰۰	۳۹۵,۰۰۰	۱/۱۶	۳۲۸,۰۱۹	۲۸۳,۷۴۵	۱/۱۶	۷۲۳,۰۱۹	۶۲۴,۴۲۱	۱/۱۶
بوعلی سینا	۶۰۱,۶۹۸	۵۲۴,۹۵۴	۱/۱۵	۵۰۳,۵۶۸	۴۳۱,۹۸۹	۱/۱۷	۱,۰۱۵,۲۶۶	۹۵۶,۹۴۳	۱/۱۵
شیراز	۹۵۶,۱۷۵	۸۸۹,۳۰۲	۱/۰۸	۸۷۲,۹۱۰	۸۴۱,۱۵۷	۱/۰۴	۱,۷۲۹,۰۸۵	۱,۴۳۰,۴۵۹	۱/۰۶
صنعتی اصفهان	۶۱۶,۹۹۳	۵۵۸,۰۵۰	۱/۱۱	۶۵۲,۳۷۹	۶۰۵,۸۲۴	۱/۰۴	۱,۲۶۹,۳۷۲	۱,۱۶۳,۸۷۴	۱/۰۹
شهرکرد	۳۷۵,۲۴۳	۳۱۱,۸۷۵	۱/۲۰	۴۰۲,۴۵۶	۳۵۴,۱۸۹	۱/۱۴	۷۷۷,۶۹۹	۶۶۶,۰۶۴	۱/۱۷
فردوسی مشهد	۱,۰۱۷۴,۰۷۲	۱,۰۲۸,۲۴۰	۱/۱۴	۸۸۱,۰۰۶	۷۴۰,۶۴۸	۱/۱۹	۲,۰۵۵,۰۷۸	۱,۷۶۸,۸۸۸	۱/۱۶
صنعتی شریف	۵۷۷,۴۷۰	۵۲۲,۲۰۰	۱/۱۱	۸۵۷,۴۴۲	۷۹۰,۶۵۲	۱/۰۸	۱,۴۳۴,۹۱۲	۱,۳۱۲,۸۵۲	۱/۰۹
تبریز	۱,۰۹۷,۹۰۰	۹۴۰,۴۵۴	۱/۱۷	۷۳۶,۷۸۰	۶۹۶,۹۲۸	۱/۰۶	۱,۸۳۴,۶۸۰	۱,۶۳۷,۳۸۲	۱/۱۲
محقق اردبیلی	۳۸۷,۱۳۰	۳۶۷,۲۲۹	۱/۰۵	۵۳۲,۵۳۵	۳۸۶,۸۰۶	۱/۳۸	۹۱۹,۶۶۵	۷۵۴,۰۳۵	۱/۲۲
اصفهان	۸۲۰,۷۲۳	۷۳۸,۱۳۹	۱/۱۱	۶۶۲,۸۶۵	۶۳۵,۶۴۷	۱/۰۴	۱,۴۸۳,۵۸۸	۱,۳۷۳,۷۸۶	۱/۰۸
شهید چمران اهواز	۷۹۶,۷۲۴	۷۱۷,۲۸۳	۱/۱۱	۸۰۲,۰۰۴	۷۲۸,۵۷۷	۱/۱۰	۱,۵۹۸,۷۲۸	۱,۴۴۵,۸۶۰	۱/۱۱
گیلان	۷۲۲,۱۶۸	۶۲۲,۵۱۵	۱/۱۶	۵۶۴,۸۹۵	۴۹۴,۷۱۰	۱/۱۴	۱,۰۲۸,۷۰۶	۱,۰۱۷,۲۲۵	۱/۱۵
لرستان	۳۸۲,۰۵۵	۳۰۱,۹۱۲	۱/۲۷	۴۰۰,۲۱۵	۴۰۱,۷۱۴	۱/۰۰	۷۸۲,۲۷۰	۷۰۳,۶۲۶	۱/۱۱
شهید باهنر کرمان	۸۶۲,۸۴۳	۷۲۸,۷۶۷	۱/۱۸	۴۵۶,۴۱۶	۴۴۷,۰۵۳	۱/۰۲	۱,۳۱۹,۲۵۹	۱,۱۷۵,۸۲۰	۱/۱۲
رازی	۵۵۶,۲۸۵	۴۷۸,۹۶۷	۱/۱۶	۵۶۴,۶۴۲	۵۲۹,۹۵۸	۱/۰۷	۱,۰۹۳,۶۹۳	۱,۰۰۸,۹۲۵	۱/۱۱
کردستان	۳۶۴,۳۵۱	۳۱۰,۱۸۰	۱/۱۷	۴۶۹,۱۴۲	۳۹۹,۵۵۸	۱/۱۷	۸۳۳,۴۹۳	۷۰۹,۷۳۸	۱/۱۷
علامه طباطبایی	۶۶۲,۱۶۴	۵۴۰,۵۱۸	۱/۲۳	۴۳۲,۶۷۰	۴۷۳,۰۳۲	۰/۹۱	۱,۰۹۴,۸۳۴	۱,۰۱۳,۵۵۰	۱/۰۸

عنوان دانشگاه	حقوق و مزایا ۱۳۹۶	حقوق و مزایا ۱۳۹۵	درصد رشد	سایر ۱۳۹۶	سایر ۱۳۹۵	درصد رشد	جمع ۱۳۹۶	جمع ۱۳۹۵	درصد رشد
سیستان و بلوچستان	۵۵۳،۸۱۹	۵۰۶،۹۳۲	۱/۰۹	۶۸۰،۳۳۵	۶۰۳،۶۲۷	۱/۱۳	۱،۲۳۴،۱۵۴	۱،۱۱۰،۵۵۹	۱/۱۱
زابل	۴۳۶،۷۲۴	۴۳۱،۷۳۹	۱/۰۱	۵۰۴،۱۹۱	۳۷۵،۱۲۳	۱/۳۴	۹۴۰،۹۱۵	۸۰۶،۸۶۲	۱/۱۷
مازندران	۴۴۶،۷۷۹	۴۲۰،۸۲۳	۱/۰۶	۴۹۷،۴۳۶	۴۰۶،۰۹۸	۱/۲۲	۹۴۴،۲۱۵	۸۲۶،۹۲۱	۱/۱۴
یزد	۵۶۴،۹۲۰	۴۵۹،۶۱۴	۱/۲۳	۴۷۸،۹۷۸	۴۴۲،۲۲۹	۱/۰۸	۱،۰۴۳،۸۹۸	۹۰۱،۸۴۳	۱/۱۶
خوارزمی	۶۰۰،۰۰۰	۴۹۰،۰۰۰	۱/۲۲	۵۶۶،۶۶۵	۵۵۱،۳۷۶	۱/۰۳	۱،۱۶۶،۶۶۵	۱،۰۴۱،۳۷۶	۱/۱۲
کاشان	۳۷۰،۵۵۸	۳۰۳،۸۱۸	۱/۲۲	۲۶۶،۲۹۸	۲۴۲،۱۴۵	۱/۱۰	۶۳۶،۸۵۶	۵۴۵،۹۶۳	۱/۱۷
اراک	۲۵۵،۸۶۵	۲۲۲،۶۸۶	۱/۱۵	۲۹۳،۸۴۹	۲۳۱،۳۶۴	۱/۲۷	۵۴۹،۷۱۴	۴۵۴،۰۵۰	۱/۲۱
حکیم سبزواری	۲۷۶،۷۴۹	۲۵۹،۷۹۵	۱/۰۷	۲۶۶،۴۱۹	۲۱۲،۱۱۹	۱/۲۶	۵۴۳،۱۶۸	۴۷۱،۹۱۴	۱/۱۵
شهید مدنی آذربایجان	۳۲۱،۸۶۱	۲۸۶،۸۶۴	۱/۱۲	۲۳۰،۰۷۸	۱۶۰،۳۵۱	۱/۴۳	۵۵۱،۹۳۹	۴۴۷،۲۱۵	۱/۲۳
شاهد	۵۱۳،۸۴۲	۴۵۴،۵۷۹	۱/۱۳	۳۲۷،۴۳۴	۲۷۵،۱۴۹	۱/۱۹	۸۴۱،۲۷۶	۷۲۹،۷۲۸	۱/۱۵
خواجه نصیرالدین طوسی	۳۸۶،۵۰۶	۳۳۸،۳۰۴	۱/۱۴	۴۰۲،۲۷۴	۳۵۹،۶۹۱	۱/۱۲	۷۸۸،۷۸۰	۶۹۷،۹۹۵	۱/۱۳
تربیت مدرس	۹۷۴،۵۷۹	۸۰۱،۱۳۰	۱/۲۲	۹۶۹،۶۷۷	۹۸۶،۵۷۲	۰/۹۸	۱،۹۴۴،۲۵۶	۱،۷۸۷،۷۰۲	۱/۰۹
امیرکبیر	۷۰۴،۵۸۱	۶۱۵،۸۵۴	۱/۱۴	۷۲۴،۸۴۵	۶۷۹،۲۴۶	۱/۰۷	۱،۴۲۹،۴۲۶	۱،۲۹۵،۱۰۰	۱/۱۰
ارومیه	۶۰۳،۳۳۹	۵۴۸،۴۷۵	۱/۱۰	۷۹۷،۹۵۱	۶۹۳،۲۲۶	۱/۱۵	۱،۴۰۱،۲۹۰	۱،۲۴۱،۷۰۱	۱/۱۳
علم و صنعت ایران	۵۶۰،۶۶۵	۵۱۵،۰۲۲	۱/۰۹	۷۱۳،۶۴۴	۶۵۰،۰۶۰	۱/۱۰	۱،۲۷۴،۳۰۹	۱،۱۶۵،۰۸۲	۱/۰۹
بیرجند	۴۲۸،۰۰۴	۳۶۶،۱۳۲	۱/۱۷	۵۴۴،۷۳۳	۴۳۲،۹۰۴	۱/۲۶	۹۷۲،۷۳۷	۷۹۹،۰۳۶	۱/۲۲
جمع کل	۲۳،۸۱۹،۵۲۲	۲۰،۸۶۰،۹۴۹	۱/۱۴	۲۱،۱۵۵،۸۳۹	۱۹،۱۰۹،۱۵۶	۱/۱۱	۴۴،۹۷۵،۳۶۱	۳۹،۹۷۰،۱۰۵	۱/۱۳

منابع و مأخذ

۱. قوانین بودجه سنواتی.
۲. قانون برنامه پنجم توسعه مصوب ۱۳۸۹.
۳. سند برنامه ششم توسعه ۱۳۹۵.
۴. قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶.
۵. گزارش وضعیت نظام اداری، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی، تیرماه ۱۳۹۳.
۶. لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور.
۷. قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳.
۸. نکاتی پیرامون نظام پرداخت مدیران در بخش عمومی کشور، شماره مسلسل ۱۴۹۹۳، شهریورماه ۱۳۹۵.
۹. قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶.

شماره مسلسل: ۱۵۲۵۵

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره چاپ: ۳۶۳

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت: ۲۲۰

تاریخ چاپ: ۱۳۹۵/۹/۲۰

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۱۰. تحلیلی بر اعتبارات جبران خدمت کارکنان و رفاه اجتماعی

نام دفتر: مطالعات اقتصاد بخش عمومی (گروه مدیریت و تشکیلات)

تهیه و تدوین کنندگان: محمدرضا مالکی، فهیمه غفرانی

همکاران: مریم طهرانی، حسام عزت‌آبادی، اکبر شکوهی

ناظران علمی: محمد قاسمی، رضا زمانی

متقاضی: کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. جبران خدمات کارکنان
۲. رفاه اجتماعی
۳. حقوق و مزایای مستمر
۴. هزینه‌های پرسنلی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۹/۲۴